

**«Сақтандыру төлемдеріне
кепілдік беру қоры» АҚ**

2020 жылға арналған қаржылық есептілік
және тәуелсіз аудиторлардың есебі

М А З М Ұ Н Ы

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ басшылығының 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған қаржылық есептілікті дайындағаны үшін жауапкершілік туралы мәлімдемесі	3
Тәуелсіз аудиторлардың есебі	4
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп	7
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған жалпы жиынтық кіріс туралы есеп	9
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған ақша қозғалысы туралы есеп	10
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған капиталдағы өзгерістер туралы есеп	12
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қаржылық есептілігіне ескертпелер	
1-ескертпе. Жалпы мәліметтер	13
2-ескертпе. Есеп саясатының негізгі қағидаттары	16
3-ескертпе. Есеп саясатындағы және ақпаратты ашып көрсету қағидаттарындағы өзгерістер (жаңа ХҚЕС қолдану және ХҚЕС түсіндірмелері)	31
4-ескертпе. Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар, жорамалдар мен бағалаулар	36
5-ескертпе. Ақша және оның баламалары	38
6-ескертпе. Банк депозиттері	39
7-ескертпе. Қаржы құралдары бағаланатын активтер амортизацияланған құны бойынша	40
8-ескертпе. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	42
9-ескертпе. Негізгі құралдар	43
10-ескертпе. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	44
11-ескертпе. Сауда және өзге де кредиторлық берешек	49
12-ескертпе. Жарғылық капитал	50
13-ескертпе. Резервтік капитал	52
14-ескертпе. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын және осындай қаржы активтері бойынша залалға бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резервтер	54
15-ескертпе. Пайыздық кірістер	55
16-ескертпе. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кіріс (залал)	56
17-ескертпе. Активтердің құнсыздануынан болған залалдарды (залалдарды) қалпына келтіру ...	57
18-ескертпе. Операциялық шығыстар	58
19-ескертпе. Табыс салығы	60
20-ескертпе. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты	62
21-ескертпе. Шартты және әлеуетті міндеттемелер	75
22-ескертпе. Байланысты тараптармен операциялар	77
23-ескертпе. Есепті күннен кейінгі оқиғалар	78

**«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ басшылығының
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған
қаржылық есептілікті дайындағаны үшін жауапкершілік туралы мәлімдемесі**

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ (бұдан әрі – Қор) басшылығы Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес 2020 жылғы 31 желтоқсан күнінің соңындағы жағдай бойынша Қордың қаржылық жағдайын, сондай-ақ, оның қызметінің қаржылық нәтижелерін, ақша қозғалысы мен 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға меншікті капиталының өзгеруін анық көрсететін қаржылық есептілікті дайындауға жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Қор басшылық мыналарға жауап береді:

- дұрыс таңдауды және есеп саясаты қағидаттарының қолданылуын қамтамасыз етуге
- ақпарат беруге, соның ішінде сондай ақпараттың орындылығын, дәйектілігін, салғастырымдылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда есеп саясаты жөніндегі деректерді беруге
- қандай да бір мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар мен шарттар Қор қызметінің қаржылық ахуалына және қаржылық нәтижелеріне тигізетін әсер ақпаратын пайдаланушылар түсіну үшін ХҚЕС талаптарын орындау жеткіліксіз болған кезде, қосымша ақпаратты жариялауға
- Қордың жақын болашақта қызметін жалғастыру қабілетін бағалауға

Қор басшылығы сондай-ақ мыналарға жауапты:

- ✓ Қорға сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеуге, енгізуге және қамтамасыз етуге
- ✓ Қордың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүргізуге, сондай-ақ Қордың қаржылық жағдайы туралы жеткілікті түрде нақты ақпаратты кез келген күнге ұсынуға және қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге
- ✓ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізуге
- ✓ Қордың активтерін қорғау бойынша барлық мүмкін саналы шараларды қабылдауға
- ✓ қаржылық және басқа да құқық бұзушылық фактілерін анықтауға және алдын алуға.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған қаржылық есептілікті Қор басшылығы 2021 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітті.

Қор басшылығының атынан

Басқарма Төрағасы

А. Джолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева

Тел.: +7 727 331 31 34
Факс: +7 727 331 31 35
info@bdokz.com
www.bdokz.com

Tel: +7 727 331 31 34
Fax: +7 727 331 31 35
info@bdokz.com
www.bdokz.com

ТОО "BDO Kazakhstan"
ул. Габдуллина, 6
Алматы, Қазақстан
A15H4E3

BDO Kazakhstan LLP
6 Gabdullin Street
Almaty, Kazakhstan
A15H4E3

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕЫ

«САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ҚОРЫ» АҚ АКЦИОНЕРЛЕРІНЕ

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есептен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс туралы есептен, капиталдағы өзгерістер туралы есептен, ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелерінің қысқаша сипаттамасынан тұратын «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ (бұдан әрі - «Қор») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік Қордың 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайы бойынша қаржылық жағдайының барлық елеулі аспектілерінен, сондай-ақ көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес оның қаржылық нәтижелерін және ақша қаражатының қозғалысын шынайы көрсетеді.

Пікір білдіруге негізідеме

Біз Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз әрі қарай біздің қорытындымыздың «Аудитордың қаржылық есептілік аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне (БХӘСК Кодексі) және біздің қаржылық есептілік аудитімізге Қазақстанда қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес, біз Компанияға тәуелді емеспіз және біз басқа да этикалық міндеттерді аталған талаптарға және БХӘСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біздің пайымдауымызша, біз алған аудиторлық дәлелдер ескертпесі бар пікірді білдіруге негіздеме болу үшін жеткілікті және сәйкес болып табылады.

Маңызды жағдайлар – резервтерді бөлек есепке алу

2018 жылғы 2 шілдедегі №166-VI «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңына түзетулерге сәйкес Қор резервтері қаражатының және оның меншікті капиталы қаражатының бөлек есебін, оның ішінде көрсетілген резервтердің қаражатын және Қордың меншікті капиталы қаражатын инвестициялаудан кірістердің (залалдардың) бөлек есебін жүргізуге міндетті. 2019 жылғы қарашада Қор акционерлерінің жалпы жиналысы кейіннен уәкілетті органмен (Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен) келісілген әдістемені бекітті, оның негізінде Қор сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтерінің мөлшерін, сондай-ақ 2018 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша оларға қатысты инвестициялық кіріс мөлшерін есептеуді жүргізді. Қор сондай-ақ, көрсетілген әдістемеге сәйкес 2018 жылдың екінші жартыжылдығында және 2019 жылы өз резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірісті есептеді, өйткені есептеу кезінде қор резервтерінің қаражатын да, осы қаражатты инвестициялаудан түскен кірістерді де Қордың жеке резервтері арасында нақты бөлу болған жоқ.

Акционерлердің 2020 жылғы 23 шілдедегі жалпы жиналысының шешімі негізінде 2018 жылғы екінші жартыжылдықтағы және 2019 жылғы Қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудың 1,424,879 мың теңге сомасындағы жиынтық табысы Қордың бөлінбеген кірісін тиісінше азайта отырып (жабылмаған залалын ұлғайта отырып), сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтерін және зиянды өтеу резервін қалыптастыруға бағытталды. Бұл жағдайда осы сомадан 19,795 мың адам

ұсталды. Қордың 2019 жылғы комиссиясының теңгесі («Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы» Қазақстан Республикасының заңында көзделгендей), ал осы сомаға қордың есеп саясатына сәйкес Қор 2018 жылы сақтандыру ұйымдарынан олардың жарналарды төлеу жөніндегі міндеттерін орындамағаны немесе уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбы ретінде алған 19 мың теңге қосылды.

2020 жылғы мамырда Қор өзінің жиынтық инвестициялық портфельін төрт жеке инвестициялық портфельге бөлді, олардың әрқайсысы жеке-жеке басқарылады (қордың үш резервіне сәйкес келетін үш портфель және оның меншікті капиталына сәйкес келетін бір портфель) және сол арқылы резервтерді және меншікті капиталды бөлек есепке алуға, оның ішінде Қордың резервтерінің қаражатын және оның меншікті капиталының қаражатын инвестициялаудан кірістерді (залалдарды) бөлек есепке алуға көшуді жүзеге асырды. 2020 жылғы 31 желтоқсан соңындағы жағдай бойынша Қордың инвестициялық кірісінің жалпы сомасы оның бөлінбеген табысында Қордың әрбір жеке резервтері бойынша және оның меншікті капиталы бойынша бөліністе көрсетілген. Есепті күннен кейін Қор акционерлерінің жылдық жалпы жиналысының шешімдерін орындау нәтижелері бойынша Қордың бөлінбеген кірісі азаяды, ал сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері мен зиянды өтеу резерві 1,064,757 мың теңгеге, яғни 2020 жылға қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер мөлшеріне ұлғайтылады (10-ескертпені қараңыз). Біздің пікірімізде осы мәселеге қатысты ескертпелер жоқ.

Қор басшылығының және Қордағы корпоративтік басқаруға, қаржылық есептілікке жауап беретін тұлғалардың жауапкершілігі

Қор басшылығы, яғни Басқарма мүшелері және Қордың бас бухгалтері бірлесіп ХҚЕС-ке сәйкес көрсетілген қаржылық есептіліктің дайындалуы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателік салдарынан болатын елеулі бұрмаланбаған қаржылық есептілікті дайындау үшін Қор басшылығы қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Қор басшылығы Қорды таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайлардан немесе басшылықтың тарату мен қызметті тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайлардан басқа кездерде, басшылық Қордың қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді ашып көрсетуге және үздіксіз қызмет етуі туралы ұйғарым негізінде есептіліктің жасалуы үшін жауапты.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар, Қордың қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Аудитордың қаржылық есептілік аудитіне жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз, қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателік салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімді алу мен біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын қолданушылардың экономикалық шешімдеріне ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде, біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек, біз келесілерді орындаймыз:

- ✓ алаяқтық әрекеттер немесе қателік салдарынан болған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;

- ✓ жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- ✓ қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- ✓ басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- ✓ қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалармен ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз, олардың мәліметтеріне, басқаларымен қатар, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері, сондай-ақ, аудит нәтижелері бойынша ескертулер, оның ішінде аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты жеткіземіз.

Нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы қорытындысы шығарылған аудитті жүргізуге жауапты басшы:

Аудитор А.В. Сильвестров

2018 жылғы 1 ақпанда ҚР аудиторларды
аттестаттау жөніндегі біліктілік комиссиясы
берген № 0000540 аудитордың біліктілік
күелігі

«BDO Kazakhstan» ЖШС
2015 жылғы 19 ақпанда Қазақстан
Республикасы Қаржы Министрлігінің Қаржылық
бақылау комитеті берген №15003448
мемлекеттік лицензиясы, Нұр-Сұлтан қ.
2021 жылғы 30 сәуір
Алматы қ.

Т.А. Омаров
«BDO Kazakhstan» ЖШС директоры

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
қаржылық жағдай туралы есеп

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе	31.12.2020 ж.	31.12.2029 ж.
АКТИВТЕР			
Ақша және оның баламалары	5	532,523	1,348,126
Банк депозиттері	6	1,378,870	3,161,002
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	7	12,371,862	9,267,599
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	8	2,179,480	974,401
Алдын ала төленген табыс салығы		28,572	56,571
Материалдық емес активтер		3,260	691
Негізгі құралдар	9	279,438	279,722
Өзге активтер		8,500	9,065
БАРЛЫҒЫ АКТИВТЕР		16,782,505	15,097,177
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	10a	10,782,780	9,114,200
оның ішінде:			
РГСВ КОС ¹	10a	7,283,902	6,081,683
РГСВ КСЖ	10a	1,227,206	1,057,971
РВВ	10a	2,271,672	1,974,546
Сауда және өзге кредиторлық берешек	11	35,968	18,811
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	19b	13,321	9,930
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		10,832,069	9,142,941
КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	12	500,000	500,000
Сатып алынған меншікті акциялар	12	(100,577)	(190,301)
Эмиссиялық кіріс		78,509	—
Резервтік капитал	13	5,055,388	5,055,388
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау резерві	14a	(24,969)	4,305
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша шығындарға арналған резерв	14b	1,064	7,940

¹ Осы және бұдан әрі осы қаржылық есептіліктің кестелерінде «РГСВ КОС» аббревиатурасымен «жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резерві, «РГСВ КСЖ» аббревиатурасымен – «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резерві, «РВВ» аббревиатурасымен – зиянды өтеу резерві белгіленген.

	Ескертпе	31.12.2020 ж.	31.12.2029 ж.
Бөлінбеген кіріс (жабылмаған шығын)		441,020	576,904
Оның ішінде:			
2020 жылға		1,269,219	—
қаражаты есебінен:			
РГСВ КОС	10b	709,474	—
РГСВ КСЖ	10b	143,035	—
РВВ	10b	212,249	—
меншікті капитал, нетто		204,462	—
айыпақы		—	—
2020 жылға дейінгі кезең үшін		(828,199)	576,904
қаражаты есебінен:			
РГСВ КОС	10a	—	939,785
РГСВ КСЖ	10a	—	165,681
РВВ	10a	—	319,413
меншікті капитал, нетто		(828,199)	(847,994)
айыпақы	10a	—	19
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		5,950,436	5,954,236
БАРЛЫҒЫ КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР		16,782,505	15,097,177

Қор өтімділік тәртібімен тұтастай алғанда қаржылық жағдай туралы есептің баптарын ұсынады. Қордың активтері мен міндеттемелерін қысқа мерзімді (қаржылық жағдай туралы есеп берілген күннен кейін 12 ай ішінде өтеумен немесе орнын толтыру) және ұзақ мерзімді (қаржылық жағдай туралы есеп берілген күннен кейін 12 айдан астам уақыт ішінде) бөлу осы қаржылық есептіліктің 20-ескертпесінде ұсынылған.

Осы қаржылық есептілікте: «31 желтоқсанда» деген сөздермен 31 желтоқсан 24.00 Алматы уақытымен сәті белгіленген, сандар разрядтарын бөлгіштер ретінде үтірлер, ал ондық бөлгіштер ретінде – нүктелер пайдаланылған, егер өзгеше көрсетілмесе, математикалық дөңгелектеу қағидалары бойынша есепті жылдың барлық ақшалай мәндері мың теңгеге дейін дөңгелектелген; бұл ретте басқа мәндерді қосу нәтижесін білдіретін дөңгелектелген мән дөңгелектелген қосындылар мәндерінің сомасына сәйкес келмеуі мүмкін.

Аталған қаржылық есептіліктің 13-78 беттерінде берілген ескертпелер аталған есептердің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осы қаржылық есептілік Қор басшылығының атынан 2021 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітілді және қол қойылды.

Басқарма Төрағасы

А. Джолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған
жиынтық кіріс туралы есеп

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе	31.12.2020 аяқталған жылға	31.12.2019 аяқталған жылға
Инвестициялық кірістер		1,568,798	973,072
оның ішінде:			
пайыздық кірістер	10с, 15	1,247,406	968,072
бағамдық айырма, нетто	10с, 16	269,931	(9,393)
күтілетін кредиттік шығындар, нетто ²	10с, 16, 17	51,460	14,393
Өзге кірістер		9,518	7,776
Барлығы кірістер		1,578,316	980,848
Операциялық шығыстар	18	(276,323)	(177,412)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ КІРІС		1,301,993	803,436
Табыс салығы бойынша жұмсалған шығыстар	19	(32,773)	(49,119)
Жыл ішіндегі таза табыс		1,269,219	754,317
Өзге де жиынтық кіріс ³		(36,149)	109,230
Оның ішінде:			
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	14с	(36,149)	109,230
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ЖАЛПЫ ЖИЫНТЫҚ КІРІС		1,233,070	863,547

Осы қаржылық есептілікте: «31 желтоқсанда» деген сөздермен 31 желтоқсан 24.00 Алматы уақытымен сәті белгіленген, сандар разрядтарын бөлгіштер ретінде үтірлер, ал ондық бөлгіштер ретінде – нүктелер пайдаланылған, егер өзгеше көрсетілмесе, математикалық дөңгелектеу қағидалары бойынша есепті жылдың барлық ақшалай мәндері мың теңгеге дейін дөңгелектелген; бұл ретте басқа мәндерді қосу нәтижесін білдіретін дөңгелектелген мән дөңгелектелген қосындылар мәндерінің сомасына сәйкес келмеуі мүмкін.

Аталған қаржылық есептіліктің 13-78 беттерінде берілген ескертпелер аталған есептердің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осы қаржылық есептілік Қор басшылығының атынан 2021 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітілді және қол қойылды.

Басқарма Төрағасы

А. Джолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева

² Қаржы активтері бойынша болжамды кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалпына келтіруден түсетін кірістер мен осындай резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар арасындағы айырма.

³ Кейіннен кірістер немесе шығыстар ретінде қайта сыныпталуы мүмкін шамалар.

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған
ақша қозғалысы туралы есеп

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе	31.12.2020 аяқталған жылға	31.12.2019 аяқталған жылға
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Алынған пайыздық сыйақы		305,739	495,112
Қызметкерлерге берілген төлемдер		(146,279)	(95,068)
Төленген өзге де салықтар		(51,292)	(37,504)
Жеткізушілерге төленген ақша		(54,166)	(50,773)
Өзге де түсімдер		(1,714)	352,675
Операциялық қызметтен түскен табыс салығын төлегенге дейінгі ақша		52,288	664,442
Төленген табыс салығы	19	(11,285)	(153,783)
Операциялық қызметтен түскен ақшаның таза қозғалысы		41,003	510,659
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Банк депозиттері бойынша ақша қозғалысы, нетто		2,114,061	4,930,528
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша ақша қозғалысы	7	(2,235,755)	(4,706,723)
оның ішінде			
активтерді өтеуден (сатудан) түсетін түсімдер		9,973,048	4,509,186
активтерді сатып алу		(12,208,803)	(9,215,909)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша ақша қозғалысы	8	(1,176,080)	(914,620)
оның ішінде			
активтерді өтеуден (сатудан) түсетін түсімдер		732,436	(19,061)
активтерді сатып алу		(1,908,516)	(895,559)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	9	—	(8,899)
Инвестициялық қызметтен түскен ақшаның таза қозғалысы		(1,297,774)	(699,714)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Жарналардың түсуі	10	300,223	368,854
Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдер	10	(18,389)	(25,643)
Кепілдік төлемдері	10	(159,008)	—
Кепілдік төлемдерді өтеу	10	159,008	—
Бұрын сатып алынған акцияларды сату		168,232	—
Қаржылық қызметтен түскен ақшаның таза қозғалысы		450,065	343,211
Ақшаның таза жиынтық қозғалысы		(806,706)	154,156
Ақша бағамының өзгеруінің әсері		(8,164)	1,216
Жыл басындағы ақша		1,348,126	1,192,754
Ақша және оның баламаларының құнсыздану резерві резервтің өзгеруі		(733)	—

Ескертпе	31.12.2020 аяқталған жылға	31.12.2019 аяқталған жылға
Жыл соңындағы ақша	532,523	1,348,126

Осы қаржылық есептілікте: «31 желтоқсанда» деген сөздермен 31 желтоқсан 24.00 Алматы уақытымен сәті белгіленген, сандар разрядтарын бөлгіштер ретінде үтірлер, ал ондық бөлгіштер ретінде – нүктелер пайдаланылған, егер өзгеше көрсетілмесе, математикалық дөңгелектеу қағидалары бойынша есепті жылдың барлық ақшалай мәндері мың теңгеге дейін дөңгелектелген; бұл ретте басқа мәндерді қосу нәтижесін білдіретін дөңгелектелген мән дөңгелектелген қосындылар мәндерінің сомасына сәйкес келмеуі мүмкін.

Аталған қаржылық есептіліктің 13-78 беттерінде берілген ескертпелер аталған есептердің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осы қаржылық есептілік Қор басшылығының атынан 2021 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітілді және қол қойылды.

Басқарма Төрағасы

А. Джолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған
капиталдағы өзгерістер туралы есеп

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе	Жарғылық капитал	Сатып алынған меншікті акциялар	Резервтік капитал	Қаржы активтерін қайта бағалау тапшылығы*	Эмиссиялық кіріс	Бөлінбеген кіріс (жабылмаған шығын)	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарда		500,000	(190,301)	5,055,388	(96,985)	–	(177,413)	5,090,689
Жалпы жиынтық кіріс		–	–	–	109,230	–	754,317	863,547
2019 жылғы 31 желтоқсанда		500,000	(190,301)	5,055,388	12,245	–	576,904	5,954,236
Жалпы жиынтық кіріс		–	–	–	(36,149)	–	1,269,219	1,233,070
Бұрын сатып алынған акцияларды сату		–	89,724	–	–	78,509	–	168,233
РГСВ КОС, РГСВ КСЖ, РВВ қалыптастыру	10	–	–	–	–	–	(1,405,103)	(1,405,103)
2020 жылғы 31 желтоқсанда		500,000	(100,577)	5,055,388	(23,904)	78,509	441,020	5,950,436

* Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау тапшылығы.

Осы қаржылық есептілікте: «31 желтоқсанда» деген сөздермен 31 желтоқсан 24.00 Алматы уақытымен сәті белгіленген, сандар разрядтарын бөлгіштер ретінде үтірлер, ал ондық бөлгіштер ретінде – нүктелер пайдаланылған, егер өзгеше көрсетілмесе, математикалық дөңгелектеу қағидалары бойынша есепті жылдың барлық ақшалай мәндері мың теңгеге дейін дөңгелектелген; бұл ретте басқа мәндерді қосу нәтижесін білдіретін дөңгелектелген мән дөңгелектелген қосындылар мәндерінің сомасына сәйкес келмеуі мүмкін.

Аталған қаржылық есептіліктің 13-78 беттерінде берілген ескертпелер аталған есептердің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осы қаржылық есептілік Қор басшылығының атынан 2021 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітілді және қол қойылды.

Басқарма Төрағасы

А. Жолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева

1. ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР

а. Ұйымдастыру және қызметі

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – **Қор**) – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген заңды тұлға. Қор өз қызметін «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 3 маусымдағы № 423-ІІ Заңының (бұдан әрі – **Қор туралы Заң**) және Қор жарғысының негізінде жүзеге асырады. Қор туралы Заңға сәйкес Қор коммерциялық емес ұйым болып табылады.

Қорды мемлекеттік тіркеуді Алматы қаласының Әділет департаменті 2003 жылғы 14 тамызда жүзеге асырды, заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу туралы куәліктің нөмірі – м 57331-1910-АО, КҰҚЖ коды – 40062695. Қор салық төлеуші ретінде Алматы қаласының Салық комитетімен 2003 жылдың 21 тамызында тіркелді, салық төлеушінің куәлігі – 60 серия, №0011852. Қордың бизнес-сәйкестендіру нөмірі (БСН) – 030840002921.

Қордың негізгі кеңсесі Қазақстан, 050042, Алматы қ., Рысқұлбеков к-сі, 28/7 мекенжайы бойынша тіркелген және орналасқан.

Қор туралы заңда сақтандыру ұйымдарының Қорға міндетті қатысуы көзделген сақтандырудың кепілдік берілетін түрлері мен сыныптарына мыналар жатады:

- көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі кестеде – **КҚИ АҚЖМС**).
- тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі кестеде – **ТЖ АҚЖМС**).
- туристті міндетті сақтандыру (бұдан әрі кестеде – **ТМС**)
- «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылатын аннуитеттік сақтандыру (бұдан әрі кестеде – **ПА**)
- «қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылатын аннуитеттік сақтандыру (бұдан әрі кестеде – **ҚЖОМС**)

Міндетті түрлер бойынша сақтандыруға кепілдік беру шеңберінде Қор «жалпы сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асырған СТКЖ қатысушысы мәжбүрлеп таратылған жағдайда (осындай тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген күннен бастап) мынадай міндеттемелерді өзіне қабылдайды:

- Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында көзделген тәртіппен және шарттарда басқа сақтандыру ұйымына берілетін осы СТКЖ қатысушысының сақтандыру портфелін төлеу бойынша;

1. ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР (жалғасы)

- «сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен осы СТКЖ қатысушысының сақтандыру портфелі берілген (қабылданған) күнге дейін осы СТКЖ қатысушысының сақтандыру шарттары бойынша заңсыз бас тартқан (толық немесе ішінара) не сақтандыру төлемін толық көлемде жүзеге асырмаған сақтандыру шарттары бойынша басталған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша осы СТКЖ қатысушысының кредиторларына кепілдік төлемдерін жүзеге асыру бойынша.

Аннуитеттік сақтандыруға кепілдік беру шеңберінде Қор уәкілетті органның СТКЖ қатысушысын лицензиясынан айыру туралы шешім қабылдаған жағдайда, оны:

- уәкілетті орган аталған шешімді қабылдау негізі бойынша уақытша әкімшілікті тағайындаған күннен бастап және осы СТКЖ қатысушысының сақтандыру портфелін «өмірді сақтандыру» саласындағы қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар басқа сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына беру сәтіне дейін осы СТКЖ қатысушысымен жасалған қолданыстағы аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың үздіксіздігі мен уақтылығы»;
- қызметкердің кәсіптік еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі белгіленген не ұзартылған (қайта кұландырылған) жағдайда, уақытша әкімшіліктің осы СТКЖ қатысушысының сақтандыру портфелін "өмірді сақтандыру" саласындағы қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар басқа сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына беруі мүмкін болмаған кезде және заңды тұлғаның (Жұмыс берушінің) қызметі тоқтатылған (таратылған) кезде жасалған аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді жүзеге асыру.

2008 жылғы қазаннан бастап Қор кепілдік берілген сақтандыру түрлері мен сыныптары бойынша төлемдерді жүзеге асырудан басқа, Қор туралы заңда көзделген жағдайларда жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдерді жүзеге асырады. Қор қызметінің тәжірибесінде мұндай төлемдер кейде «қосымша функциялы төлемдер» деп аталады, өйткені мұндай төлемдерді жүзеге асыру «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне міндетті сақтандыру түрлері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 07 мамырдағы №244-III Заңымен Қор туралы Заңға енгізілген түзетулерге сәйкес Қордың функцияларының қатарына енгізілді.

1. ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР (жалғасы)

Қор туралы Заңға сәйкес Қордың негізгі міндеттері:

- кредиторлардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау
- Қор туралы заңда көзделген жағдайларда көлік оқиғасы нәтижесінде өзге тұлға өміріне, денсаулығына зиян келтірген тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету
- Қор туралы Заңда және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде айқындалған тәртіппен сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесінің жұмыс істеуін және дамуын қамтамасыз ету

Негізгі міндеттерді орындау үшін Қор мынадай функцияларды жүзеге асырады:

- Қор туралы Заңға сәйкес кепілдік төлемдерді жүзеге асыру
- Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында көзделген тәртіппен және шарттарда басқа сақтандыру ұйымына берілетін мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру портфеліне ақы төлеу
- міндетті және төтенше, бастапқы біржолғы және қосымша СТКЖ қатысушыларының жарналарын тарту
- Қор туралы Заңға сәйкес жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдерді жүзеге асыру
- Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен инвестициялық қызметті жүзеге асыру

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорда 10 адам жұмыс істеді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 9 адам).

б. Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Қордың қызметі Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Қордың қызметіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстан экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Елдің құқықтық, салық және әкімшілік жүйелері дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар да жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа да заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша мәселелер туғызады. Сонымен қатар, 2020 жыл COVID-19 коронавирустық инфекциясының өршуінен туындаған әлемдік нарықтағы айтарлықтай тұрақсыздыққа байланысты болды. Басқа факторлармен бірге бұл мұнай бағасының және қор индекстерінің күрт төмендеуіне алып келді, сондай-ақ қазақстандық теңгенің құнсыздануын күшейтті. Бұл оқиғалар Қазақстандағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру жағдайларының белгісіздігі деңгейін одан әрі арттырады.

Осы қаржылық есептілік Қордың Басқарма мүшелері мен бас бухгалтерінің (бұдан әрі бірлесіп – **Қордың басшылығы немесе басшылық**) Қазақстандағы экономикалық жағдайлары Қордың қызметі мен қаржылық жағдайына әсерін бағалауын көрсетеді. Болашақ экономикалық жағдайлар басшылықты бағалаудан өзгеше болуы мүмкін.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

a. Ұсыну негізі

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі – ХҚЕС жөніндегі кеңес) жариялаған редакцияда ХҚЕС-ке сәйкес дайындалды. Осы қаржылық есептілік бастапқы құны бойынша есепке алу қағидатын негізге ала отырып дайындалды.

b. Үздіксіздік принципі

Осы қаржылық есептілік Қор қызметінің үздіксіздігі туралы жорамалдау негізінде дайындалды, ол Қордың активтерін іске асыруды және әдеттегі қызмет барысында оның міндеттемелерін реттеуді көздейді.

c. Функционалдық валюта

Осы қаржылық есептілік Қордың функционалдық валютасы және осы қаржылық есептілікті ұсыну валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – теңге) ұсынылды. Осы қаржылық есептілікте есепті жылдың барлық ақшалай мәндері, оның ішінде басқа мәндердің сомаларын білдіретін, егер өзгеше көрсетілмесе, математикалық дөңгелектеу қағидалары бойынша мың теңгеге дейін дөңгелектелген. Бұл жағдайда басқа мәндерді қосу нәтижесі болып табылатын дөңгелектелген мән дөңгелектелген мәндер терминдерінің қосындысына сәйкес келмеуі мүмкін. Біз дөңгелектеу қажет болған жағдайлар туралы айтып отырмыз, мысалы, 1600, 1800 және 3400 мәндері, бұл 1600 және 1800 қосу нәтижесі. Осы қаржылық есептілікте дөңгелектенгеннен кейін осы мәндердің алғашқы екеуі 2 және 2, ал соңғысы 3, бірақ 4 емес.

d. Шетел валютасындағы операциялар мен қалдықтар

Шетел валютасындағы операциялардың сомалары операцияларды жүзеге асыру күніне айырбастау бағамдарын пайдалана отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Осындай операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде және шетел валюталарында көрсетілген активтер мен міндеттемелердің монетарлық баптары бойынша қалдықтарды есепті күнгі айырбастау бағамдары бойынша функционалдық валютаға қайта есептеуден туындайтын бағамдық айырмадағы Қордың кірістері мен залалдары жиынтық кіріс туралы есепте танылған.

Шетел валюталарында Тарихи құн негізінде бағаланатын активтер мен міндеттемелердің монетарлық емес баптары бойынша қалдықтар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған айырбастау бағамдары бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валюталарында әділ құны бойынша бағаланатын активтер мен міндеттемелердің монетарлық емес баптары бойынша қалдықтардың әділ құны айқындалған күні қолданыста болған айырбастау бағамдары бойынша теңгемен қайта есептеледі.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

е. Валюта бағамдары

Қор өзінің есебінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 тамыздағы №242 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының шетел валюталарына ресми бағамын белгілеу қағидаларына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілейтін теңгенің шетел валюталарына ресми бағамдарын айырбастау бағамдары ретінде пайдаланады. Осы Қағидаларға сәйкес «Нұр-сұлтан қаласының уақытымен сағат 15-30-дағы жағдай бойынша қалыптасқан орташа өлшемді биржалық бағамы Ұлттық валютаның АҚШ долларына сауда-саттық өткізілген күннен кейінгі келесі жұмыс күніндегі ресми бағамы ретінде белгіленеді».

Теңгенің шетел валюталарына келесі ресми бағамдары осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылды.

(теңге)

	31.12.2020 ж.	31.12.2019ж.
АҚШ доллары	420.71	381.18

ф. Ақша және оның баламалары

Ақша және оның баламалары Қордың банктік шоттарындағы ақшаны және Қор өз қызметі процесінде, атап айтқанда, өтімділікті басқару тәсілдерінің бірі ретінде жүзеге асыратын кері репо операциялары бойынша талаптарын қамтиды. Кері репо операцияларын жүзеге асырудың өзіне Қордың инвестициялық қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде жол беріледі (толығырақ осы қаржылық есептілікке 20а-ескертпені қараңыз).

Эмиссиялық бағалы қағаздармен мәмілелерді тіркеу, Орталық депозитарийдің есепке алу жүйесінде эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша эмитенттердің міндеттемелері бойынша талап ету құқықтарын басқаға беру, орталық депозитарийдің есепке алу жүйесінде және/немесе номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде тіркелген тұлғаның жеке шотынан үзінді көшірме беру және номиналды ұстаушының Орталық депозитарийдің және эмитенттің талап етуі бойынша оның номиналды ұстауындағы бағалы қағаздары бар клиенттер туралы ақпарат беру қағидалары, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 22 қазандағы № 210 қаулысымен бекітілген репо операциясын екі бірдей тұлға (репо операциясына қатысушылар) тараптары болып табылатын, репо операциясының нысанасы болып табылатын бір шығарылымның бағалы қағаздарымен бір мезгілде жасалатын, орындау мерзімдері бойынша ерекшеленетін және бір-біріне бағыты бойынша қарама-қарсы екі мәміленің жиынтығы ретінде айқындайды.

Қазақстандық практикада репо операциялары тікелей репо операциялары (тікелей репо) және кері репо операциялары болып бөлінеді. «Қазақстан қор биржасы» АҚ-ның «ASTS+ сауда-клирингтік жүйесінде репо операцияларын жүзеге асыру қағидалары» деген ішкі құжаты жеке тұлғаға қатысты кері репо операциясы репо операциясы болып табылатынын айқындайды, оны жүзеге асыру кезінде осы тұлға репо операциясының нысанасын кейіннен кері сату міндеттемесінің шарттарында сатып алады.

Қордың бухгалтерлік есебінде кері репо операциялары ақшаның баламасы ретінде жіктеледі және міндеттемелері бағалы қағаздар немесе өзге активтер кепілімен қамтамасыз етілген депозитте орналастырылған баламалы ақша ретінде көрсетіледі.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қор кері репо операцияларын әдеттегі нарықтық практикаға сәйкес жүзеге асырады. Бұл ретте, Қазақстан Республикасының жоғарыда аталған нормативтік құқықтық актілері Қордың кері репо операцияларын тек қана автоматты тәсілмен («Қазақстан қор биржасы» АҚ терминологиясына сәйкес) жүзеге асыруын талап етеді және осындай операциялардың кез келген мерзімін 30 күнмен шектейді.

Кері репо операцияларының нысанасы ретінде пайдаланылатын бағалы қағаздар Қорға осы бағалы қағаздарға меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайдалар берілген жағдайда ғана қордың бухгалтерлік есебінде танылады.

g. Қаржы құралдары

Қор қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені 9 (IFRS) «Қаржы құралдары» ХҚЕС-ке сәйкес қаржы құралы ретінде, яғни Қор осы құралдың талаптарын айқындайтын шарт бойынша тарап болған кезде ғана таниды.

Тану және бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарын жіктеу шарттық талаптарға және құралдарды басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модельге байланысты болады. Қаржы құралдары қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер ПЗӘҚ бойынша бағаланатын жағдайлардан басқа, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, Қор әділ құн бойынша бағаланады. Егер қаржы құралдарының әділ құны бастапқы тану кезінде мәміле бағасынан өзгеше болса, Қор төменде сипатталғандай бірінші күннің пайдасын немесе залалын ескереді.

2018 жылғы 1 қаңтардан бастап Қор өзінің барлық қаржы активтерін 9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес қаржы активтерін басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модельге және мәміле шарттарына сүйене отырып, мынадай санаттар бойынша сыныптайды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын

Қаржы активтері, егер олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталса, Қордың амортизацияланған құны бойынша бағалайтын қаржы активтері санатына жатады, бұл ретте ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздық сыйақының есебіне ғана төлемдер болып табылады. Қор Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің⁴ облигацияларын және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің⁵ қысқа мерзімді ноттарын амортизацияланған құны бойынша бағалайды. Бұдан басқа, қаржылық есептілікті жасау кезінде Қор амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтерінің қатарына ақша мен оның баламаларын (кері репо операциялары бойынша талаптарды қоса алғанда), банктік депозиттерді қосады.

⁴ Бұдан әрі «ҚКМ» аббревиатурасымен белгіленген.

⁵ Бұдан әрі «ҚҰБ» аббревиатурасымен белгіленген.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржы активтері, егер олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін де, қаржы активтерін сату үшін де қаржы активтерін ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталса, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша қор бағалайтын қаржы активтері санатына жатады, бұл ретте ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздық сыйақының есебіне ғана төлемдер болып табылады. Осы санатта қаржы активін тану немесе қайта сыныптау тоқтатылған кезге дейін осы активке жататын пайда немесе шығын, құнсызданудан және пайдадан және валюта бағамдарының өзгеруінен болатын пайдадан немесе шығыннан болатын шығындарды қоспағанда, өзге жиынтық табыстың құрамында танылады. Осындай активтердің әділ құнының өзгеруінен пайда мен шығындар оларды тану тоқтатылған жағдайда Қордың кірістері мен шығыстарының құрамына қайта сыныпталады. Қор амортизацияланған құны бойынша бағаланбайтын қаржылық активтерді, атап айтқанда корпоративтік облигацияларды басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалайды.

Қор алғаш рет аталған бизнес-модельдерді 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданды, содан кейін оларды тану көрсетілген күнгі жағдай бойынша тоқтатылмаған қаржы активтеріне ретроспективті түрде қолданды.

Қор өзінің инвестициялық портфельдерінің құрамына кіретін қаржы құралдарына қатысты Қордың ниетін айқындау туралы 2019 жылғы 1 қарашадағы өз Инвестициялық комитетінің шешіміне сәйкес қаржы активтерін жіктеуді жүзеге асырды. Қаржы активтерін жіктеу туралы өзінің инвестициялық комитетіне ұсыныстар дайындау кезінде Қор SPPI тестін («solely payments of principal and interests» – «тек қана борыштың және пайыздық сыйақының негізгі сомасы есебіне төлемдер») және қаржы активтеріне қатысты бизнес-модельдерді айқындауға арналған алгоритмді пайдаланды.

Қандай да бір қаржы активі қайта сыныпталған жағдайда осы актив сияқты шығару, айналым, өтеу шарттары (егер мұндай көзделсе) бар барлық өзге қаржы активтері де қайта сыныптауға жатады.

Қаржылық міндеттемелерді әдепкі бойынша Қор ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» тікелей белгілеген жағдайларды қоспағанда, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ретінде жіктейді, бұл кезде қаржылық міндеттемелер кіріс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелуге тиіс.

Тануды тоқтату

Қордың есеп саясаты мынадай кез келген себептер бойынша шартқа сәйкес Қордың осы объектіден ақша ағынына құқықтары тоқтатылған сәттен бастап Қор қандай да бір объектіні қаржы активі ретінде тануды тоқтататынын белгілейді:

- осы құқықтардың мерзімі
- осы объектіні қаржылық актив ретінде тануды тоқтату үшін 9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес келетін осы объектіні басқа тұлғаға беру
- Қорды осы құқықтардан айыру туралы сот шешімінің заңды күшіне енуі
- осы объект бойынша барлық міндеттемелерді орындамау («толық дефолт»)

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

- осы объект бойынша міндеттемелер алған заңды тұлғаны таратуды аяқтау.

Қор қаржылық міндеттеме орындалған, күші жойылған не оның қолданылу мерзімі өткен кезде оны тануды тоқтатады. Бұл ретте қаржылық міндеттеме сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемемен айтарлықтай ерекшеленетін шарттармен ауыстырылған немесе қолданыстағы қаржылық міндеттеменің шарттары елеулі түрде өзгерген жағдайларда, мұндай ауыстыруды (мұндай өзгерісті) Қор бастапқы қаржылық міндеттемені тануды тоқтату және жаңа қаржылық міндеттемені тану ретінде қарайды, ал жаңа және бастапқы қаржылық міндеттемелердің баланстық құны арасындағы айырманы Қор кіріс немесе шығыс ретінде таниды.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

9 (IFRS) «Қаржы құралдары» ХҚЕС қолдану қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарға қатысты Қор пайдаланатын есепке алу тәртібін өзгертті. Осы ХҚЕС Қордың пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервтерін (провизияларды) көрсетуін талап етеді. Қор көрсетілген провизиялардың өзгерістерін өзінің кірістері немесе құнсызданудан ағымдағы кезеңнің шығыстары ретінде көрсетеді.

Қордың есеп саясатына сәйкес қандай да бір қаржы активі бойынша күтілетін кредиттік залал провизиясын Қор оның болжамды жұмыс істеуінің 12 ай ішінде осы актив бойынша күтілетін кредиттік залал мөлшерінде қалыптастырады (қаржы активі бастапқы танылған сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекел едәуір ұлғайған, бұл кезде осы залалға провизияны Қор болжамды жұмыс істеуінің бүкіл мерзімі ішінде осы актив бойынша күтілетін кредиттік залал мөлшерінде қалыптастырады). «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері» санаты бойынша жіктелген қаржы активі бойынша күтілетін кредиттік залал осы активтің баланстық құнын азайтады.

Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындарды тану және осындай тануға байланысты өзге де іс-әрекеттерді орындау тәртібі Қордың «күтілетін кредиттік шығындарды тану қағидалары» ішкі құжатымен айқындалады. Аталған құжатқа сәйкес күтілетін кредиттік шығындарды тану мақсатында Қор Standard&Poor's, Moody's Investors Service, Fitch Ratings агенттіктерінің шәкілдері бойынша қаржы активтеріне немесе олардың эмитенттеріне берілген кредиттік рейтингтерді, сондай-ақ осындай рейтингтерге байланыстырылған дефолт ықтималдығының мәндерін және дефолт (қаржы активтері бойынша міндеттемелерді орындамау) жағдайларында қаржы активтері бойынша күтілетін шығындардың салыстырмалы мөлшерінің мәндерін пайдаланады. Бұл ретте қаржы активтері оларға тән кредиттік тәуекелдердің деңгейлеріне қарай, нөлдік кредиттік тәуекелдерден ең жоғары тәуекелдерге дейін төрт себет бойынша бөлінеді.

Күтілетін кредиттік шығындарды Қор әр тоқсан сайын тоқсанның соңғы жұмыс күнінің соңындағы жағдай бойынша есептейді.

9 (IFRS) «Қаржы құралдары» ХҚЕС талаптарын қолдану борыштық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарда Қордың бағалау резервтерін (провизияларын) ұлғайтуға алып келді.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Әділ құнды анықтау

Есепті күні сауда белсенді нарықта жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құнын Қор мәміле бойынша шығындарды есепке алмай, осы құралдармен жасалған мәмілелер бағасының немесе осы құралдарды сатып алуға өтінімдер бағасының негізінде айқындайды. Басқа қаржы құралдарының әділ құнын қор қолайлы бағалау әдістерін пайдалана отырып, мысалы, таза келтірілген құн негізінде немесе белсенді нарықта бағалары бар ұқсас қаржы құралдарымен салыстыру арқылы айқындайды.

Шетел валютасында номинирленген қаржы активтерінің әділ құны сол шетел валютасында айқындалады және есепті күні қолданыста болған осы шетел валютасына теңгенің ресми бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Бұл жағдайда туындайтын бағамдық айырмашылықтар басқа жиынтық кірістерде танылады.

Өзара есепке алу

Қордың қаржылық жағдайы туралы есепте осындай өзара есепке алудың қорытындысын көрсете отырып, Қор қаржы құралдары ретінде таныған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алуды 32 (IAS) «Қаржы құралдары: ұсыну» ХҚЕС сәйкес осындай өзара есепке алуды жүргізуді заңды түрде бекітілген құқығы және Қордың нетто-негізде есеп айырысуды жүзеге асыру не қаржылық міндеттемені өтеумен бір мезгілде қаржылық активті іске асыру ниеті болған кезде жүзеге асырады.

h. Дебиторлық берешек

15 (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» ХҚЕС-ке сәйкес, егер осы құқық шартсыз болып табылса, Қор дебиторлық берешек ретінде шарт бойынша өзінің өтеу құқығын таниды. Дебиторлық берешекті есепке алуды Қор 32 (IAS) «Қаржы құралдары: ұсыну» ХҚЕС-ке сәйкес қордың есеп саясатында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып жүргізеді.

Қор дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалыптастыра отырып, оны тану құны бойынша дебиторлық берешекті ескереді.

Дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындарды тану және осындай тануға байланысты өзге де іс-әрекеттерді орындау тәртібі Қордың «күтілетін кредиттік шығындарды тану қағидалары» ішкі құжатымен айқындалады. Аталған құжатқа сәйкес күтілетін кредиттік шығындарды тану мақсатында Қор дебиторлық берешектің пайда болу мерзімдері мен мөлшерін, сондай-ақ дефолт ықтималдығының осындай көрсеткіштеріне байланысты мәндерін және дефолт (дебиторлық берешек бойынша міндеттемелерді орындамау) жағдайларында дебиторлық берешек бойынша күтілетін шығындардың салыстырмалы мөлшерінің мәндерін пайдаланады. Бұл ретте дебиторлық берешек кредиттік тәуекелдердің өзіне тән деңгейіне қарай, нөлдік кредиттік тәуекелдерден ең жоғары тәуекелдерге дейін төрт себет бойынша бөлінеді.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Дебиторлық берешекті есепке алу мақсаты үшін Қор оны «қаржыландырудың маңызды құрамдауышы жоқ шарт бойынша дебиторлық берешек» және «қаржыландырудың маңызды құрамдауышы бар шарт бойынша дебиторлық берешек» санаттары бойынша сыныптайды. Қор шартты қаржыландырудың маңызды құрамдауышы жоқ деп айқындайды, егер осы шартты жасау кезінде қолданыста болған, осы Шарттың талаптарына сәйкес ол бойынша дебиторлық берешек ол күшіне енген күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жатады. Бұдан басқа, Қор дебиторлық берешек құрамында СТКЖ қатысушыларының жарналар бойынша берешегін және Қордың регрестік талаптары бойынша берешегін бөледі.

Қор қандай да бір жарнаны төлеу бойынша дебиторлық берешекті осы СТКЖ қатысушысының осы жарнаны төлеу және осы жарна мөлшерінде төлеу жөніндегі міндеті туындаған кезде СТКЖ қатысушысымен таниды. СТКЖ қатысушысының жарна төлеу жөніндегі міндеті туындаған Сәт Қазақстан Республикасының заңнамасына және қатысу шартына сәйкес айқындалады. Қор СТКЖ қатысушыларының жарналарды төлеуі бойынша дебиторлық берешекті СТКЖ қатысушылары бөлінісінде де, жарналар түрлері бөлінісінде де ескереді.

Егер бұл Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне қатысу шартында белгіленсе, қандай да бір жарнаны төлеу бойынша СТКЖ қатысушысының міндетін орындамау немесе уақтылы орындамау қордың пайдасына тұрақсыздық айыбын төлеу бойынша Қордың осы СТКЖ қатысушысына талап қоюы үшін негіз болып табылады.

Қордың регрестік талаптары бойынша берешек «жалпы сақтандыру» саласында қызметті жүзеге асырған мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру ұйымының немесе «өмірді сақтандыру» саласында қызметті жүзеге асырған және уәкілетті органның шешімімен лицензиядан айырылған сақтандыру ұйымының кредиторына кепілдік төлем жүзеге асырылған күннен бастап Қорға сақтандыру шарты бойынша кредитордың талап ету құқығы Қор жүзеге асырған кепілдік төлем көлемінде өтетіндігіне байланысты туындайды. Қорға ауысқан кредитордың талабы, сондай-ақ, Қорға кепілдік төлемді жүзеге асыруға байланысты шығыстарды өтеу жөніндегі талапты Қор Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен осы сақтандыру ұйымының тарату комиссиясына ұсынады. Қордың сақтандыру ұйымының кредиторларына кепілдік төлемдерін жүзеге асыруға байланысты шығыстарын өтеуді осы сақтандыру ұйымының тарату комиссиясы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (жалпы бөлім) 51-бабында белгіленген кезектілік тәртібімен, осы сақтандыру ұйымының аралық тарату балансына сәйкес, ол бекітілген күннен бастап жүргізеді.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

i. Негізгі құралдар

Тану және есепке алу

Қор негізгі құралдардың объектілерін жинақталған тозуды және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, сатып алу құны бойынша есепке алады.

Негізгі құралдар объектісінің құны оны сатып алуға тікелей байланысты шығындарды қамтиды. Қор шаруашылық тәсілмен дайындаған немесе салған негізгі құралдар объектісінің құнына материалдар мен тікелей жұмыс күшінің құны, осы объектіні оны болжамды пайдалану үшін жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез келген басқа шығындар, сондай-ақ заттарды бөлшектеу және алып тастау және осы объект орналасқан учаскені қалпына келтіру жөніндегі шығыстар және осы объектіні дайындау немесе салу үшін Қор тартқан қарыздар бойынша капиталдандырылған шығындар кіреді. Егер негізгі құралдардың объектісі Қор сатып алған жабдық болса, осы жабдықтың функционалдығын қамтамасыз ету үшін ажырамас қажет бағдарламалық қамтамасыз ету оның құнына капиталдандырылады.

Егер негізгі құралдардың объектісі пайдалы пайдаланудың әртүрлі мерзімі бар жеке құрауыштардан тұрса, олардың әрқайсысы негізгі құралдардың жеке объектісі (маңызды құрауыш) ретінде ескеріледі.

Негізгі құралдар объектісінің істен шығуынан түскен кірістің немесе залалдың кез келген сомасын Қор осы объектінің істен шығуынан түскен түсімді оның баланстық құнымен салыстыру арқылы айқындайды және Қордың таза кірісі немесе залалы құрамындағы «өзге кірістер» немесе «өзге шығыстар» жолы бойынша нетто-түрде танылады.

Кейінгі шығындар

Егер Қордың осы бөлікке байланысты болашақ экономикалық пайда алу ықтималдығы жоғары болып табылса және оның құнын сенімді түрде анықтауға болатын болса, негізгі құралдар объектісінің бір бөлігін (елеулі компонентін) ауыстыруға байланысты шығындар осы объектінің баланстық құнын ұлғайтады. Негізгі құралдар объектісінің ауыстырылған бөлігінің баланстық құны есептен шығарылады. Негізгі құралдар объектілерін ағымдағы жөндеуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығыстар олар туындаған кезде Қордың кірістері мен шығыстарында танылады.

Тозу

Негізгі құралдар объектісінің тозуы осы объектінің пайдалы қызметінің күтілетін мерзімі ішінде тік сызықты әдіс бойынша есептеледі. Негізгі құралдардың пайдалы қызметінің күтілетін мерзімі төменде келтірілген.

Ғимараттар мен құрылыстар
Өзге негізгі құралдар

жыл
50
3–10

Тиімді пайдаланудың күтілетін мерзімдері мен негізгі құралдардың қалдық құнын қор әрбір есепті күнгі жағдай бойынша талдайды.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

ж. Материалдық емес активтер

Қордың материалдық емес активтері негізінен Қор сатып алған, қызмет ету мерзімі шектеулі бағдарламалық қамтамасыз етуді білдіреді және жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, сатып алу құнын және материалдық емес активтерді мақсаты бойынша пайдалануға дайындауға тікелей қатысты кез келген шығындарды қамтитын құны бойынша ескеріледі.

Материалдық емес активтің тозуы осы активтің пайдалы қызметінің бүкіл мерзімі бойына тік сызықты әдіс бойынша есептеледі. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі төменде келтірілген.

Жалпы мақсаттағы үшінші тараптың операциялық жүйелері мен бағдарламалары
Өзге бағдарламалар

жыл
5
10

к. Ұзақ мерзімді активтердің (негізгі құралдар мен материалдық емес активтер) құнсыздануы

Оқиғалар немесе мән-жайлардың өзгеруі ұзақ мерзімді активтердің баланстық құны өтелмейтін болуы мүмкін екендігін айғақтайтын жағдайларда Қор ұзақ мерзімді активтердің баланстық құнына құнсызданудың болуына талдауды жүзеге асырады. Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздану белгілері болған кезде Қор активтердің баланстық құны олардың ұзақ мерзімді өтелетін құнынан асып түсетінін анықтауға мүмкіндік беретін бағалауды орындайды. Мұндай талдау ақша түсімдерінің дербес көздері болып табылмайтын активтерді қоспағанда, әрбір актив үшін жеке жүзеге асырылады. Бұл жағдайда талдау тұтастай алғанда Қор деңгейінде жүзеге асырылады.

Ұзақ мерзімді активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кеткен жағдайда, Қор осы активті аз құнын көрсету үшін резерв құрады. Шығындарды қалпына келтіру және осы активтің құнсыздануынан болған шығындар Қордың кірістері мен шығыстарында танылады.

Өтелетін соманы есептеу

Ұзақ мерзімді активтің өтелетін құны оны пайдалану құндылығынан және оны өткізуге арналған шығыстар шегеріле отырып, осы активтің әділ құнынан ең үлкен шама ретінде айқындалады. Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде күтілетін болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және осы активке тән тәуекелдерді көрсететін салықтарды шегергенге дейін дисконттау ставкасын қолдана отырып, олардың ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Ақша түсімдерінің дербес көздері болып табылмайтын ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құны тұтастай алғанда Қордың өтелетін құнының құрамында айқындалады.

Құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру

Ұзақ мерзімді активтің құнсыздануынан бұрын танылған залал, егер осы активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылатын бағалауларда өзгерістер болған жағдайда, қалпына келтірілуге жатады. Ұзақ мерзімді активтің құнсыздануынан болатын шығын, егер осы активтің құнсыздануынан болатын шығын танылмаған жағдайда айқындалған оның баланстық құнынан (тозуды немесе амортизацияны шегергенде) аспайтын дәрежеде ғана қалпына келтіріледі.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАФИДАТТАРЫ (жалғасы)

1. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері, зиянды өтеу резерві

Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері

Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері мыналарды қамтиды:

- «жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резерві (оған көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша, тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша СТКЖ қатысушыларының міндетті жарналары, сондай-ақ, «жалпы сақтандыру» саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары төлейтін туристі міндетті сақтандыру бойынша міндетті жарналар түседі");
- «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резерві («Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» және «қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылатын аннуитеттік сақтандыру бойынша СТКЖ қатысушыларының міндетті жарналары, сондай-ақ «өмірді сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары төлейтін туристі міндетті сақтандыру бойынша міндетті жарналар түсетін).

Қор туралы Заңға сәйкес сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері міндетті жарналар, оларды инвестициялаудан алынған табыстар (залалдар) (Қордың комиссиялық сыйақысын шегергенде), сондай-ақ Қордың талаптарын қанағаттандыру тәртібімен мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарынан Қор алған ақша есебінен қалыптастырылады.

Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері басталған сақтандыру жағдайлары бойынша кепілдік төлемдерді жүзеге асыру үшін пайдаланылады. Кепілдік төлемдерді жүзеге асыру және мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының әрекет етуші қатысушысына берілетін сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру портфелін төлеу үшін сақтандыру төлемдеріне кепілдік берудің қандай да бір резерві жеткіліксіз болған жағдайда, Қор СТКЖ тиісті қатысушылардың төтенше жарналарын тартады, ал сақталып отырған жетіспеушілік жағдайында өзінің меншікті капиталын (сақтандырудың қандай саласы бойынша кепілдік берілетініне байланысты) ішінара пайдаланады және ҚҰБ-ның, Қазақстан Республикасы Үкіметінің, өзге де ұйымдардың қарыздарын тартады. Бұл ретте қордың кепілдік төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі және мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының әрекет етуші СТКЖ қатысушысына берілетін сақтандыру портфелін төлеу жөніндегі шығыстары олардың шартты міндеттемелері шегінде СТКЖ қатысушыларының төтенше жарналары есебінен өтелуге жатады.

Бұдан басқа, «жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резерві жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе зиянды өтеу резерві жеткіліксіз болған жағдайда жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу жөніндегі төлемдерді жүзеге асыру қажет болған кезде пайдаланылуы мүмкін. Осылайша пайдаланылған «жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервін қалпына келтіру үшін Қор «жалпы сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының төтенше жарналарын тартады.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Зиянды өтеу резерві

Қор туралы Заңға сәйкес зиянды өтеу резерві бастапқы біржолғы және қосымша жарналар, оларды инвестициялаудан алынған кірістер (залалдар) есебінен (Қордың комиссиялық сыйақысын шегергенде) қалыптастырылады.

Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша «жалпы сақтандыру» саласындағы қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары ғана бастапқы біржолғы және қосымша жарналарды төлеушілер болып табылады.

Жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшері мен мөлшерлемесі

Зиянды өтеу резервін қалыптастыру үшін бастапқы біржолғы жарналардың мөлшерін уәкілетті орган белгілейді.

Міндетті және шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың мөлшерлемелерін (мөлшерлерін) 2012 жылғы 24 желтоқсандағы № 387 ҚҰБ Басқармасының қаулысымен бекітілген «міндетті, қосымша жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемесін есептеу әдістемесі, міндетті, қосымша және төтенше жарналарды төлеу тәртібі мен мерзімдері, сақтандыру төлемдерінің кепілдік беру қорына қатысушы сақтандыру ұйымдарының шартты міндеттемелерді қалыптастыру және есепке алу тәртібі» Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісіне сәйкес Қордың Директорлар кеңесі бекітеді.

Аталған нормативтік құқықтық актіге сәйкес міндетті жарналардың базалық мөлшерлемесін, қосымша жарналар мөлшерлемесін, шартты міндеттемелер мөлшерлемесін есептеу формулаларын Қордың Директорлар кеңесі бекітеді. Бұл ретте міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу формулалары, шартты міндеттемелер мөлшерлемелері әрбір үш жыл сайын қайта қаралуға жатады.

Міндетті жарналардың базалық мөлшерлемесінен басқа, Қордың Директорлар кеңесі осы қатысушының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің мәндерін негізге ала отырып, міндетті жарнаның әрбір қатысушысы үшін міндетті жарнаның жеке мөлшерлемесін бекітеді. Осы ставканы есептеу шарттары мен тәртібіне қойылатын талаптар да аталған нормативтік құқықтық актімен белгіленген.

Қор СТКЖ қатысушыларының жарналарын есептеу қағидаты бойынша ескереді.

m. Сақтандырудың міндетті түрлері бойынша кепілдік төлемдер

Қор «жалпы сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асырған СТКЖ қатысушысын мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі күшіне енген жағдайда кредиторларға кепілдік төлемдерін жүзеге асырады:

- заңсыз түрде бас тартқан (толық немесе ішінара) не сақтандыру төлемін толық көлемде жүзеге асырмаған сақтандыру шарттары бойынша осы СТКЖ қатысушысын мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенге дейінгі кезеңде басталған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша.
- осы СТКЖ қатысушысын мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген күннен бастап «сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен СТКЖ қазіргі қатысушысына оның сақтандыру портфелін беру (қабылдау) күніне дейінгі кезеңде басталған сақтандыру жағдайлары бойынша.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Кепілдік төлемімен моральдық залал, кредитордың жіберіп алған пайдасы, сақтандыру шарты бойынша тұрақсыздық айыбы және мәжбүрлеп таратылатын СТКЖ қатысушысынан сот тәртібімен бұрын өндіріп алынған өзге де шығыстар өтелмейді.

Қор туралы Заңға сәйкес мәжбүрлеп таратылатын СТКЖ қатысушысының кредиторы қолданыстағы МБК қатысушысына сақтандыру төлемін алуға өтініш білдірген жағдайларда, Қор осы қатысушылардың екінші МБК-ның сақтандыру төлемін жүзеге асыруға байланысты шығыстарын, бүлінген мүлікке бағалау жүргізуге арналған шығыстарды қоса алғанда, нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ айлық есептік көрсеткіштің жеті еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде өтейді.

Мәжбүрлеп таратылатын СТКЖ қатысушысының кредиторына кепілдік төлем жүзеге асырылған күннен бастап сақтандыру шарты бойынша кредитордың жүзеге асырылған кепілдік төлем көлемінде талап ету құқығы Қорға ауысады. Кредитордың ауысқан талап ету құқығын, сондай-ақ кепілдік төлемді жүзеге асыруға байланысты шығыстарды өтеу жөніндегі талапты Қор осы МБК қатысушысының тарату комиссиясына Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен ұсынады.

п. Сақтандырудың кепілдік берілген аннуитеттік сыныптары бойынша кепілдік төлемдер

Уәкілетті орган «өмірді сақтандыру» саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушысын кепілдік берілетін аннуитеттік сақтандыру шарттарының тізілімін уақытша әкімшілік Қорға берген күннен бастап екі жұмыс күні өткен соң лицензиясынан айырған жағдайда, Қор кредиторларға кепілдік төлемдерін жүзеге асырады:

- уәкілетті орган осы МГСЖ қатысушысының уақытша әкімшілігін тағайындаған сәтте әрекет ететін аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша уәкілетті органның осы қатысушыны СТКЖ лицензиясынан айыру туралы шешімін қабылдау негізі бойынша
- жұмыс беруші заңды тұлғаның қызметі тоқтатылған (таратылған) кезде (уәкілетті орган уақытша әкімшілікті тағайындаған күннен бастап) осы СТКЖ қатысушысының уақытша әкімшілігінің ммжс қатысушысына сақтандыру портфелін беру мүмкін болмаған кезде қызметкерлердің кәсіптік еңбекке қабілеттілігінен айрылу дәрежесін белгілеуге немесе ұзартуға (қайта куәландыруға) байланысты жасалған аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша

Қор көрсетілген негіздердің біріншісі бойынша кепілдік төлемдерді жүзеге асырған кезде кредиторлардың кепілдік төлемдерді алуға құқықтары «сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен таратылатын СТКЖ қатысушысының сақтандыру портфелін СТКЖ қолданыстағы қатысушысына беру күніне дейін қолданылады.

СТКЖ таратылатын қатысушысының кредиторына кепілдік төлем жүзеге асырылған күннен бастап сақтандыру шарты бойынша кредитордың жүзеге асырылған кепілдік төлем көлемінде талап ету құқығы Қорға ауысады. Кредитордың ауысқан талап ету құқығын, сондай-ақ кепілдік төлемді жүзеге асыруға байланысты шығыстарды өтеу жөніндегі талапты Қор осы СТКЖ қатысушысының тарату комиссиясына Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен ұсынады.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

о. Жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдер

Көлік оқиғалары орындарынан жасырынған және Жәбірленушілерге зиян келтіргені үшін жауапты адамдар анықталмаған жағдайларда Қор жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдерді жүзеге асырады. Мұндай төлемдерді алуға Қазақстан Республикасы азаматтарының, сондай-ақ шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың құқығы бар. Қор жәбірленушінің денсаулығына келтірілген зиянды өтеу жөніндегі төлемдерді жәбірленушінің денсаулығына ауыр зиян келтірілген кезде ғана жүзеге асырады.

Жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша төлемдер зиянды өтеу резервінің қаражатынан жүзеге асырылады.

р. Провизиялар

Қор өзінің міндеттемесі бойынша провизияны, егер ол өткен оқиғаның нәтижесінде туындаған, заңды немесе сындарлы сипатта болған, ақылға қонымды бағалануы мүмкін және осы міндеттемені өтеу үшін экономикалық ресурстардың жылыстауы талап етілетін ықтималдық болған жағдайда таниды (қалыптастырады). Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеулі болып табылса, Қордың міндеттемесі бойынша провизиялар ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауларын және орынды жерде осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі ставка бойынша күтілетін болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы есептеледі. Егер салық салуға дейінгі ставка бойынша күтілетін болашақ ақша ағындарын дисконттау пайдаланылған жағдайда, уақыт өткеннен кейін провизиялар сомасының ұлғаюы қаржыландыру бойынша шығыстар ретінде танылады.

Қорда заңды немесе сындарлы міндеттеме болған кезде басқа провизияларды қор құрады, оған байланысты ресурстардың кету ықтималдығы бар және ол бойынша ақылға қонымды құндық бағалау жасалуы мүмкін.

қ. Зейнетақы міндеттемелері

Қордың параметрлері жұмыс берушілерден қызметкерлерге төленген кірістерден Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына міндетті зейнетақы жарналарын төлеуді талап ететін Қазақстан Республикасының жинақтаушы зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, зейнетақымен қамсыздандырудың осындай жарналарды есептеу үшін қабылданатын қызметкердің ай сайынғы табысынан пайызбен белгіленген мөлшерлеме бойынша есептелетін қосымша схемалары жоқ.

г. Пайыздық кірістер

Қаржы активтері бойынша Қор пайыздық кірістерді, егер олардың экономикалық пайда алу ықтималдығы жоғары болса және осы кірістердің шамасы дұрыс айқындалуы мүмкін болса таниды. Пайыздық кірістерді қор есептеу қағидаты бойынша көрсетеді және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің (немесе біртекті қаржылық активтер тобының немесе біртекті қаржылық міндеттемелер тобының) амортизацияланған құнын есептеуден, сондай-ақ пайыздық кірісті немесе пайыздық шығысты тиісті кезеңге жатқызудан тұратын әдіс.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл күтілетін болашақ ақша түсімдерін (пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылатын борыштық құрал бойынша барлық алынған немесе жасалған төлемдерді, мәмілені ресімдеу жөніндегі шығындарды және өзге сыйлықақыларды немесе дисконттарды қоса алғанда) борыштық құралды өтеуге дейінгі күтілетін мерзімге немесе (егер қолданылатын болса) неғұрлым қысқа мерзімге борыштық құралды есепке қабылдау кезіне дейінгі баланстық құнына дейін дисконттау мөлшерлемесі.

Егер қаржылық актив немесе біртекті қаржылық активтер тобы құнсыздану нәтижесінде есептен шығарылған (ішінара есептен шығарылған) болса, пайыздық кіріс болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылған бастапқы тиімді пайыздық ставканы ескере отырып айқындалады.

Әділ құнымен бағаланатын активтер бойынша алынған пайыздық сыйақы пайыздық кірістер ретінде жіктеледі.

Кері репо операциясы бойынша Қор кірісті немесе залалды осы операцияның нысанасы ретінде пайдаланылған қаржы активтерін кері сату бағасы мен осы операцияны ашу кезінде оларды сатып алу бағасы арасындағы айырманы негізге ала отырып, кірістер мен шығыстар туралы есепте пайыздық кірістер ретінде таниды. Кері репо операциясы бастапқы шарттарда орындалған жағдайда, оның кірістілігі тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып танылады.

Қордың пайыздық кірістері туралы ақпарат осы қаржылық есептіліктің 15-ескертпесінде ұсынылған.

s. Табыс салығы бойынша шығыстар

Қордың табыс салығы бойынша шығыстарына ағымдағы кезеңдегі табыс салығы және кейінге қалдырылған салық міндеттемесі кіреді. Қордың табыс салығы бойынша шығыстары капиталда танылатын операцияларға жататын бөлігін қоспағанда, оның кірістері мен шығыстарында көрсетіледі (мұндай жағдайда Қордың табыс салығы бойынша шығыстары оның капиталында танылады).

Ағымдағы кезеңдегі табыс салығы есепті жыл үшін оның салық салынатын кірісіне қатысты Қордың төлеуіне жататын табыс салығының сомасын, сондай-ақ өткен жылдар үшін табыс салығын төлеу жөніндегі Қордың міндеттемелері шамасының барлық түзетулерін білдіреді.

Қордың кейінге қалдырылған салық міндеттемесі қаржылық есептілік мақсаттары үшін пайдаланылатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық салу мақсаттары үшін пайдаланылатын құны арасындағы уақытша айырмаларды айқындау арқылы баланстық әдісті пайдалана отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін Қор қаржылық есептілік жасалған күні күшіне енген немесе іс жүзінде күшіне енген және Қор күткендей активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңіне қолданылатын салық салу мөлшерлемелері мен салық заңнамасының ережелеріне сүйене отырып бағалайды.

Кейінге қалдырылған салық активін Қор болашақта осы активтің сомасына азайтылуы мүмкін салық салынатын кірісті алу ықтималдығы бар дәрежеде ғана таниды. Кейінге қалдырылған салық активтерінің сомасы тиісті салық жеңілдігінің іске асырылу ықтималдығы неғұрлым көбірек төмендейтін дәрежеде азаяды.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қор кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерді мынадай шарттар сақталған кезде есепке алады:

- егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелері есебіне есепке алудың заңды бекітілген құқығы болса
- егер кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері сол бір салық салу объектісіне және сол бір салық органына қатысты болса

Ағымдағы кезеңдегі табыс салығы және Қордың кейінге қалдырылған салық міндеттемелері туралы ақпарат осы қаржылық есептілікке 19-ескертпеде ұсынылған.

t. Жалдау

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қор алғаш рет 16 «Жалдау» ХҚЕС-ті (IFRS) қолданды. Бұл стандарт Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені Қордың жалға алынған активтері жоқ.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР (ЖАҢА ХҚЕС ҚОЛДАНУ ЖӘНЕ ХҚЕС ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ)

Қордың қаржылық есептілігін дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген жаңа ХҚЕС және ХҚЕС интерпретацияларында белгіленген қағидаттарды қоспағанда, 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған жылдық қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді. Қор шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір басқа ХҚЕС-ті, ХҚЕС-ке түзетулер мен түсіндірулерді мерзімінен бұрын қолданбаған.

а. Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС және ХҚЕС түсіндірмелері

2020 жылы Қор төменде санамаланған ХҚЕС-ке түзетулер мен түсіндірулерді алғаш рет қолданды, бұл ретте оның қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – «Бизнесті анықтау»

3 (IFRS) ХҚЕС «Бизнесті біріктіру» түзетулерінде бизнес деп қызмет түрлері мен активтердің біріктірілген жиынтығы, бірге қайтарымды құруға айтарлықтай ықпал ете алатын салымды және қағидатты маңызды процесті қамтуы тиіс деп түсіндіріледі. Бұл ретте бизнес қайтарымды жасау үшін қажетті барлық салымдар мен процестерді міндетті түрде қамтымауы тиіс екендігі түсіндіріледі. Бұл түзетулер Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, бірақ егер Қор бизнесті біріктіру бойынша мәміле жасаса, болашақта қолданылуы мүмкін.

7 (IFRS) ХҚЕС, 9 (IFRS) ХҚЕС және 39 (IAS) ХҚЕС-ке түзетулер – «Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы»

7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС (IFRS), 9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС (IFRS) және 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» ХҚЕС (IAS) түзетулері базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау тікелей әсер ететін хеджирлеудің барлық қатынастарына қолданылатын бірқатар босатуларды көздейді. Мұндай реформа хеджирлеу қатынастарына, егер оны қолдану нәтижесінде хеджирлеу объектісі немесе хеджирлеу құралы бойынша базалық пайыздық мөлшерлемеге негізделген ақша ағындарының пайда болу мерзімдеріне және/немесе шамасына қатысты белгісіздік туындаса, әсер етеді. Бұл түзетулер Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені оның пайыздық мөлшерлемелерге негізделген хеджирлеу қатынастары жоқ.

1 ХҚЕС (IAS) және 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер – «Маңыздылықты айқындау»

1 «Қаржылық есептілікті ұсыну» ХҚЕС (IAS) және 8 «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер және қателер» ХҚЕС (IAS) түзетулері «егер ақпаратты өткізіп жіберу, бұрмалау немесе бүркемелеу нақты есеп беретін ұйым туралы қаржылық ақпаратты ұсынатын қаржылық есептілік негізінде олар қабылдайтын жалпы мақсаттағы қаржылық есептілікті негізгі пайдаланушылардың шешімдеріне ықпал ететін болса, ақпарат маңызды болып табылады» деген жаңа айқындаманы ұсынады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР (ЖАҢА ХҚЕС ҚОЛДАНУ ЖӘНЕ ХҚЕС ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ) (жалғасы)

Түзетулерде маңыздылық тұтастай қаралатын қаржылық есептілік мәнмәтініндегі ақпараттың (жеке-жеке не басқа ақпаратпен жиынтықта алынған) сипатына немесе сандық маңыздылығына байланысты болады деп түсіндіріледі. Егер қаржылық есептіліктің негізгі пайдаланушыларының шешімдеріне әсер етеді деп негізді түрде күтуге болатын болса, ақпараттың бұрмалануы маңызды болып табылады. Бұл түзетулер Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ. Болашақта бұл түзетулердің Қордың қаржылық есептілігіне әсері де болмайды деп күтілуде.

«Қаржылық есептерді ұсынудың тұжырымдамалық негіздері» жаңа редакциясы

«Қаржылық есептерді ұсынудың тұжырымдамалық негіздері» деп аталатын құжат стандарт болып табылмайды; оның бірде-бір ережесінің қандай да бір ережеден немесе ХҚЕС талабынан басым күші болмайды. Осы құжаттың мақсаты ХҚЕС жөніндегі Кеңеске ХҚЕС әзірлеуде жәрдемдесу, ХҚЕС-тің бірде-бірі белгілі бір операцияны немесе басқа оқиғаны реттемеген кезде, есеп саясатының ережелерін әзірлеу кезінде қаржылық есептерді жасаушыларға жәрдемдесу, ХҚЕС-ті түсіну мен түсіндіруде барлық тараптарға жәрдемдесу болып табылады. Бұл құжат өзінің есеп саясатын оның ережелеріне сәйкес әзірлейтін ұйымдарға әсер етеді.

Осы құжаттың қайта қаралған редакциясы бірнеше жаңа тұжырымдамаларды, активтер мен міндеттемелердің жаңартылған анықтамаларын және оларды тануға арналған өлшемшарттарды қамтиды, сондай-ақ кейбір елеулі ережелерді түсіндіреді. Бұл құжатты қайта қарау Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

16 (IFRS) ХҚЕС-ке түзету – «Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға беру бойынша жеңілдіктер»

2020 жылғы 28 мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңесі 16 (IFRS) ХҚЕС «Жалға беру» – «Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға беру жеңілдіктері» түзетулерін шығарды. Бұл түзету жалға алушылар үшін COVID-19 пандемиясының тікелей салдары ретінде туындайтын жалға беру бойынша жеңілдіктің болуы жағдайында жалға беру шарттарының түрленуін есепке алу бөлігінде 16 ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолданудан босатуды көздейді. Практикалық сипаттағы жеңілдету ретінде жалға алушы covid-19 пандемиясына, жалдау шартының өзгеруіне байланысты жалға беруші берген жалдау бойынша жеңілдіктің бар-жоғын талдауға шешім қабылдауы мүмкін. Осындай шешім қабылдаған жалға алушы Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға беру бойынша жеңілдікке байланысты жалдау төлемдерінің кез келген өзгерісін, егер ол жалға беру шартының модификациясы болмаса, 16 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес есепте қалай көрінетініне ұқсас ескеруі керек. Осы түзету 2020 жылғы 1 маусымнан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады. Осы түзетуді мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзету Қордың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР (ЖАҢА ХҚЕС ҚОЛДАНУ ЖӘНЕ ХҚЕС ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ) (жалғасы)

b. Covid-19 пандемиясы

Covid-19 ауруы алғаш рет 2019 жылдың соңында тіркелді. Ол кезде Қытайдың Хубэй провинциясының астанасы Ухань қаласында белгісіз шыққан пневмонияның көптеген жағдайлары анықталды. 2019 жылғы 31 желтоқсанда Қытай Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымына (ДДСҰ) вирустың жаңа түрі туралы хабарлады. 2020 жылғы 30 қаңтарда ХМСЕ Төтенше жағдайлар комитеті бұл аурудың өршуін «Халықаралық денсаулық сақтау саласындағы төтенше жағдай» деп таныды. Содан бері вирустық инфекция бүкіл әлемге таралды. 2020 жылдың 11 наурызында ДДҰ covid-19 індетін пандемия деп жариялады.

Covid-19 ауруы бүкіл әлемдік экономикаға айтарлықтай әсер етті. Көптеген елдер миллиондаған адамдарға сапар шегуге шектеулер енгізді, көптеген аймақтарда карантиндік шаралар да енгізілді. Бизнес айтарлықтай шығындарға және жеткізілім тізбегін бұзуға ұшырауда. Кейбір елдер оқшаулау режимін әлсірете бастады, бірақ бұл процесс кезең-кезеңмен жүзеге асырылады және кәсіпорындардың бұзылуына байланысты миллиондаған жұмысшылар жұмысынан айрылды. Covid-19 пандемиясы бүкіл әлемдегі қаржы және шикізат нарықтарын айтарлықтай құбылмалылыққа әкелді. Көптеген елдердің үкіметтері зардап шеккен ұйымдарға қаржылық және қаржылық емес қолдау көрсету шаралары туралы жариялады. Бұл өзгерістер ұйымдардың ХҚЕС бойынша қаржылық есептілікті дайындауында кейбір қиындықтар туғызады. Ұйымдар, атап айтқанда, қызметтің үздіксіздігі, қаржы құралдары, қаржылық емес активтердің құнсыздануын бағалау, мемлекеттік субсидиялар, пайдаға салынатын салықтар, сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер, жалдау шарттары, сақтандыру төлемдері, ауыртпалықты шарттар бойынша бағалау міндеттемелері, әділ құнды бағалау, түсімді тану, қорлар, есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар, қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашуға өзге де талаптар және өзге де бухгалтерлік бағалаулар сияқты аспектілерге қатысты ақпаратты есепке алуға және оны ашып көрсетуге қойылатын талаптарды қарауға тиіс. Covid-19 пандемиясы активтер мен міндеттемелерді бағалауға байланысты болжамдар мен белгісіздіктерге әсер етеді. Сондықтан, ұйымдар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға қаржылық есептілікте қолданылатын пікірлерді түсінуге көмектесу үшін қосымша ақпаратты ашып көрсету қажеттілігін мұқият талдауы керек. ХҚЕС бойынша қаржылық есептіліктегі Covid-19 пандемиясы салдарының әсері едәуір дәрежеде ұйым қызметінің сипатына және ұйымның осындай ықпалға ұшырау дәрежесіне байланысты болғандықтан, ықтимал әсер ұсынылған деректерде көрсетілмеген.

Қор басшылығының бағалауына сәйкес бұл жағдай Қор қызметінің тоқтатылуына әкеп соқтырмауы тиіс. Алайда, жағдай тез өзгеріп отырады және оны Қордың қызметіне болашақ әсерін қазіргі уақытта сенімді бағалау мүмкін емес.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР (ЖАҢА ХҚЕС ҚОЛДАНУ ЖӘНЕ ХҚЕС ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ) (жалғасы)

с. Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ осы қаржылық есептілік шығарылған күні әлі күшіне енбеген жаңа ХҚЕС, ХҚЕС-ке түзетулер мен түсіндірулер келтіріледі. Егер қолданылатын болса, Қор осы ХҚЕС-ті, ХҚЕС-ке түзетулер мен түсіндірулерді олардың күшіне енген күнінен бастап қолдануға ниетті.

17 (IFRS) ХҚЕС «Сақтандыру шарттары»

2017 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС-ті (IAS) шығарды, ол ақпаратты тану және бағалау, ұсыну және оны ашып көрсету мәселелерін қарастыратын сақтандыру келісімшарттарына арналған жаңа кешенді ХҚЕС. Осы стандарт күшіне енген кезде ол 2005 жылы шығарылған 4 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС-ті (IFRS) алмастырады. 17 ХҚЕС (IFRS) сақтандыру шарттарын жасайтын сақтандыру ұйымының түріне қарамастан сақтандыру шарттарының барлық түрлеріне (өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан, тікелей сақтандыру мен қайта сақтандырудан ерекшеленетін сақтандыру), сондай-ақ дискрециялық қатысу шарттарымен белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қолданылады.

Осы стандарттың қолданылу аясынан бірнеше ерекшеліктері бар. Оның негізгі мақсаты сақтандырушылар үшін тиімді және дәйекті болып табылатын сақтандыру шарттарын есепке алу моделін ұсыну болып табылады. Негізінен алдыңғы жергілікті есеп саясатына негізделген 4 ХҚЕС (IFRS) талаптарына қарағанда, 17 ХҚЕС (IFRS) бухгалтерлік есептің барлық тиісті аспектілерін қамтитын сақтандыру шарттарын есепке алудың жан-жақты моделін ұсынады. Бұл стандарттың негізі келесідей толықтырылған жалпы модель болып табылады:

- тікелей қатысу шарттарымен сақтандыру шарттары үшін белгілі бір модификациялар (ауыспалы сыйақы әдісі)
- оңайлатылған тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл) негізінен қысқа мерзімді шарттар үшін

Осы стандарт 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді; бұл ретте салыстырмалы ақпаратты ұсыну талап етіледі. Ұйым, сондай-ақ, ХҚЕС (IFRS) 17 немесе оған дейінгі бірінші қолдану күніне 15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» ХҚЕС (IFRS) және 9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС-ті (IFRS) қолданған жағдайда осы стандартты мерзімінен бұрын қолдануға жол береді.

3 «Бизнес бірлестіктері» ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

2018 жылдың қазан айында ХҚЕС жөніндегі Кеңес 3 «бизнес бірлестіктері» ХҚЕС (IFRS) түзетулерін шығарды, олар «бизнес» терминінің анықтамасын өзгертті және ұйымдарға сатып алынған қызмет пен активтер жиынтығы бизнес болып табылатынын, әлде табылмайтынын анықтауға көмектесуі керек. Бұл түзетулер бизнеске қойылатын ең төменгі талаптарды нақтылайды, нарық қатысушыларының қандай да бір жетіспейтін элементті ауыстыруға қабілеттілігін бағалауды болдырмайды, ұйымдарға сатып алынған процестің маңызды екенін бағалауға көмектесу үшін нұсқаулық қосады, бизнес анықтамалары мен қайтарымдарды тарылтады, сондай-ақ, әділ құнның шоғырлануына міндетті емес тестін енгізеді. Осы түзетулермен бірге жаңа иллюстрациялық мысалдар да ұсынылды.

**3. ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР
(ЖАҢА ХҚЕС ҚОЛДАНУ ЖӘНЕ ХҚЕС ТҮСІНДІРМЕЛЕРІ) (жалғасы)**

Осы түзетулерді бастапқы қолдану күніне немесе одан кейін болатын операцияларға немесе өзге де оқиғаларға қатысты перспективалы негізде осы түзетулер қолданылатындықтан, олар Қорға әсер етпейді.

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, ЖОРАМАЛДАР МЕН БАҒАЛАУЛАР

Осы қаржылық есептілікті ҚЕХС-қа сәйкес дайындау кезінде Қор басшылығы активтер мен міндеттемелерді көрсету және шартты активтер мен міндеттемелер туралы ақпаратты ашу мәселелеріне қатысы бар кәсіби пайымдауларды, жол берулерді және есептік бағалауды пайдаланды. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Болжамдарды және олардың негізінде жасалған есептік бағалауды басшылық оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талдайды. Есептік бағалаулардағы өзгерістер осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістермен қозғалған барлық кейінгі кезеңдерде танылады.

Төменде Қор басшылығының пікірі бойынша осы қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер етуі мүмкін болашаққа қатысты сыни пайымдаулар, негізгі жорамалдар мен бағалаудың белгісіздік көздері келтірілген. Дегенмен, Қор басшылығы бағалаулардағы өзгерістер салдарынан келесі 12 ай ішінде қаржы активтері мен міндеттемелері құнының, сондай-ақ салықтар бойынша міндеттемелер құнының өзгеруіне қатысты елеулі тәуекелді күтпейді.

а. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Қор қаржы активтері мен дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалыптастырады. Мұндай залалдардың мөлшерін қор қаржы активтеріне немесе олардың эмитенттеріне берілген кредиттік залалдарға және дебиторлық берешектің пайда болу мерзімдері мен мөлшеріне қарай айқындайды. Күтілетін кредиттік шығындар туралы ақпарат осы қаржылық есептілікке 16-ескертпеде берілген. Сондай-ақ, осы қаржылық есептіліктің 2-ескертпесін, «Қаржы құралдары. Қаржы активтерінің құнсыздануы» және «дебиторлық берешек» бөлімдерін, және осы қаржылық есептілікке 20-ескертпені қараңыз.

б. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Егер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген қаржы активтерінің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде айқындау мүмкін болмаса, оны Қор математикалық бағаларды қамтитын әртүрлі бағалау модельдерін пайдалана отырып айқындайды. Мұндай модельдер үшін бастапқы деректер ретінде, егер бұл мүмкін болса, байқалатын нарықтың бағасы пайдаланылады. Олай болмаған жағдайда қаржы активтерінің әділ құнын айқындау үшін Қор басшылығы пайымдауды қолдануы қажет. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері туралы ақпарат осы қаржылық есептілікке 8-ескертпеде ұсынылған. Сондай-ақ, осы қаржылық есептіліктің 2-ескертпесін, «Қаржы құралдары. Қаржы активтерінің құнсыздануы» бөлімдері қараңыз.

с. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері

Қор басшылығының неғұрлым маңызды есептік бағасы мәжбүрлеп таратылған немесе таратылатын сақтандыру ұйымдарының кредиторларына, сондай-ақ жәбірленушілерге олардың өміріне немесе денсаулығына зиян келтірілген кезде төлемдерді жүзеге асыру кезінде туындайтын міндеттемелерді бағалау болып табылады. Қор өз резервтерін бағалау міндеттемесі ретінде таниды, өйткені қор резервтерінен төлемдердің мөлшері мен мерзімдерін дұрыс бағалау мүмкін емес.

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАУЛАР, ЖОРАМАЛДАР МЕН БАҒАЛАУЛАР (жалғасы)

Қор туралы Заңға сәйкес Қор – сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері жеткіліксіз болған жағдайда – СТКЖ қатысушыларының төтенше жарналарын тартады, ал олар жеткіліксіз болған жағдайда өзінің меншікті капиталын заңнамада көзделген тәртіппен пайдаланады. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері және Қордың меншікті капиталы жеткіліксіз болған кезде ол ҚҰБ-дан, Қазақстан Республикасының Үкіметінен және өзге де ұйымдардан қарыздар тартуға құқылы.

Қордың резервтері (Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері, зиянды өтеу резерві) туралы ақпарат осы қаржылық есептіліктің 10-ескертпесінде ұсынылған.

Қордың есеп саясатына сәйкес алдыңғы кезеңдер үшін өзінің жинақталған резервтерін міндеттемелер шоттарында, ал есепті кезең үшін қор резервтерінің қаражаты есебінен алынған (алынған) инвестициялық кірісті (инвестициялық залалдарды) – капитал шоттарында бөлінбеген кіріс (жабылмаған залал) ретінде таниды. Қор акционерлерінің жылдық жиналысының нәтижелері бойынша есепті күннен кейін қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан алынған бөлінбеген кірістің (жабылмаған шығынның) бір бөлігі оның жекелеген резервтер бойынша міндеттемелерінің шоттарына көшіріледі.

Инвестициялық табыс

Қор резервтерінің қаражатын осы резервтер арасында инвестициялаудан кірістерді (залалдарды) дұрыс бөлу үшін Қор инвестициялық кірістер (залалдар) ретінде мыналарды ескереді:

- пайыздық кірістер
- бағамдық айырмадан түскен кірістер (залалдар);
- қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар, қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бұрын қалыптастырылған бағалау резервтерін (провизияларды) қалпына келтіруден түсетін кірістер

Салық салу

Қорға қолданылатын әртүрлі салықтарды тану үшін басшылықтың пікірлері қажет. Пайымдау, ең алдымен, корпоративтік табыс салығына қатысты жасалады. Басшылық өзі қабылдаған ұстаным Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес келеді және Қор қызметіне салық салудың ықтимал нәтижесін көрсетеді деп есептейді. Болашақта салық органдарының тексеруі нәтижесінде танылуы мүмкін Қордың салық міндеттемелері салық заңнамасының әртүрлі түсіндірулеріне байланысты ерекшеленуі мүмкін. Мұндай түсіндірулер есептелген салық сомасына әсер етуі мүмкін. Неғұрлым егжей-тегжейлі ақпарат осы қаржылық есептіліктің 21-ескертпесінде ұсынылған.

5. АҚША ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	(мың теңге)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Кері репо операциялары бойынша талаптар	442,936	1,326,252
Ақша ағымдағы банктік шоттардағы	46,300	19,129
Брокерлік шоттардағы ақша	44,020	2,745
Барлығы	533,256	1,348,126
Ақшаның құнсыздану резерві	(733)	—
ЖИЫНЫ	532,523	1,348,126

9 «Қаржы құралдары» ХҚЕС-ке көшу кезінде Қор 2018 жылғы 1 қаңтарға ақшаның және оның баламаларының кіріс сальдосын түзету жолымен 333,173 мың теңге мөлшерінде «Qazaq Banki» АҚ-да және «Астана Банкі» АҚ-да Қордың ақшасының құнсыздануы нәтижесінде күтілетін кредиттік залал үшін бағалау резервін (провизиясын) таныды (олардың баламаларының ақша қалдығы 2018 жылғы 31 желтоқсан күнінің соңында - 2,225,392 мың теңге, 2018 жылғы 1 қаңтар күнінің басында - 1,892,219 мың теңге). Осы түзету туралы ақпарат Қордың 2018 жылғы жылдық қаржылық есептілігіне 2(з) ескертпеде келтірілген. 2018 жылғы 31 Желтоқсанда Қор көрсетілген құнсыздану нәтижесінде күтілетін кредиттік залалға 977,253 мың теңге мөлшерінде қосымша провизия қалыптастырды. Осы провизияны қалыптастыру туралы ақпарат Қордың 2018 жылғы жылдық қаржылық есептілігіне 3-ескертпеде және Қордың 2019 жылғы жылдық қаржылық есептілігіне 4-ескертпеде келтірілген.

2019 жылы Қор "Qazaq Banki" АҚ-дағы және "Астана Банкі" АҚ-дағы 1,310,426 мың теңге сомасындағы ақшаны көрсетілген провизия есебінен толығымен құнсыздандырды және осы ақшаның нөлдік қалдығын Қордың өзге активтерінің құрамына қайта жіктеді.

Жоғарыда кестеде «ақшаның құнсыздануы резерві» ретінде белгіленген көрсетілген провизияның 2020 жыл ішіндегі өзгерістері төменде берілген. Есепті жыл ішінде көрсетілген провизияны қалыптастыру Қордың ағымдағы банктік және брокерлік шоттарында ақша қалдықтарының болуына байланысты Қордың есеп саясатының міндетті және ажырамас құрамдас бөлігі болып табылатын «күтілетін кредиттік шығындарды тану қағидалары» қорының ішкі құжатына сәйкес жүзеге асырылды.

	(мың теңге)	
	2020	2019
1 қаңтарға	—	1,310,426
Басқа активтерге аудару	—	(1,310,426)
Есептелген	733	—
Қалпына келтірілді	—	—
31 желтоқсанға	733	—

6. БАНК ДЕПОЗИТТЕРІ

	(мың теңге)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Банктік депозиттердегі теңгемен ақша	6,931	624,211
Шетел валютасындағы банк депозиттеріндегі ақша	1,385,447	2,578,401
Жалғасы	1,392,378	3,202,612
Банк депозиттеріндегі ақшаның құнсыздануы резерві	(13,508)	(41,611)
ЖИЫНЫ	1,378,870	3,161,001

2020 жыл ішінде Қордың банк депозиттеріндегі ақшасының құнсыздануы нәтижесінде күтілетін кредиттік залалға арналған бағалау резервінің (провизиялардың), жоғарыда кестеде "банк депозиттеріндегі ақшаның құнсыздануы жөніндегі резерв" ретінде белгіленген көрсетілген провизияның өзгерістері төменде берілген. Есепті жыл ішінде көрсетілген провизияны қалыптастыру Қордың жинақ банк шоттарында ақша қалдықтарының болуына байланысты қордың есеп саясатының міндетті және ажырамас құрамдас бөлігі болып табылатын "күтілетін кредиттік шығындарды тану қағидалары" қорының ішкі құжатына сәйкес жүзеге асырылды.

	(мың теңге)	
	2020	2019
1 қаңтарға	41,611	71,228
Басқа активтерге аудару	4,503	157,375
Есептелген	(32,607)	(186,992)
31 желтоқсанға	13,508	41,611

7. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

	(мың теңге)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
ХҚК облигациялары	10,064,010	4,036,542
ҚҰБ қысқа мерзімді ноталары	2,307,852	5,248,377
Балығы	12,371,862	9,284,919
Қаржы активтерінің құнсыздану резерві	—	(17,320)
ЖИЫНЫ	12,371,862	9,267,599

Жоғарыда кестеде "қаржы активтерінің құнсыздану резерві" ретінде белгіленген амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің құнсыздануы нәтижесінде күтілетін кредиттік залалға арналған бағалау резервінің (провизиялардың) 2020 жыл ішіндегі өзгерістері төменде берілген.

	(мың теңге)	
	2020	2019
1 қантарға	17,320	—
Есептелген	(17,320)	17,320
Қалпына келтірілді	—	—
31 желтоқсанға	—	17,320

7. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріндегі 2020 жыл ішіндегі өзгерістер төменде берілген.

	(тыс. тенге)		
	ХҚК облигациялары	ҚҰБ қысқа мерзімді ноталары	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанда	–	–	–
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аудару	598,364	3,554,719	4,153,083
Әділ құнның өзгеруі	89,542	17,257	106,799
Түсімі	3,327,408	6,306,254	9,633,662
Істен шығуы	(36,112)	(4,557,920)	(4,594,032)
Есептелген сыйақы	199,540	–	199,540
Төленген (алынған) сыйақы	(114,694)	–	(114,694)
Дисконтты (сыйақыны) тану	(21,205)	(396,548)	(417,753)
Дисконт (сыйлықақы) амортизациясы	(6,302)	324,616	318,314
Қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі резервтер	(10,093)	(7,227)	(17,320)
Бағамдық айырмашылық	–	–	–
2019 жылғы 31 желтоқсанда	4,026,448	5,241,151	9,267,599
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аудару	–	–	–
Әділ құнның өзгеруі	–	–	–
Түсімі	8,470,274	4,705,328	13,175,603
Шығуы	(2,162,285)	(7,810,763)	(9,973,048)
Есептелген сыйақы	631,922	–	631,922
Төленген (алынған) сыйақы	(314,766)	–	(314,766)
Дисконтты (сыйақыны) тану	(676,055)	(290,745)	(966,800)
Дисконт (сыйлықақы) амортизациясы	99,842	455,654	555,496
Қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі резервтер	10,093	7,227	17,320
Бағамдық айырмашылық	(21,464)	–	(21,464)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	10,064,010	2,307,852	12,371,862

8. ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Корпоративтік облигациялар	2,179,480	974,401
ЖИЫНЫ	2,179,480	974,401

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріндегі 2020 жыл ішіндегі өзгерістер төменде берілген.

(мың теңгемен)

	ХҚК облигациялары	ҚҰБ қысқа мерзімді ноталары	Корпоративтік облигациялар	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанда	598,364	3,554,719	49,560	4,202,643
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аудару	(598,364)	(3,554,719)	—	(4,153,083)
Әділ құнның өзгеруі	—	—	—	—
Түсімі	—	—	901,193	901,193
Істен шығуы	—	—	—	—
Есептелген сыйақы	—	—	23,061	23,061
Төленген (алынған) сыйақы	—	—	(4,000)	(4,000)
Дисконтты (сыйақыны) тану	—	—	(5,634)	(5,634)
Дисконт (сыйлықақы) амортизациясы	—	—	3,454	3,454
Қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі резервтер	—	—	6,767	6,767
Бағамдық айырма	—	—	—	—
2019 жылғы 31 желтоқсанға арналған	—	—	974,401	974,401
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аудару	—	—	—	—
Әділ құнның өзгеруі	—	—	—	—
Түсімі	—	—	1,749,993	1,749,993
Істен шығуы	—	—	(469,000)	(469,000)
Есептелген сыйақы	—	—	152,472	152,472
Төленген (алынған) сыйақы	—	—	(123,006)	(123,006)
Дисконтты (сыйақыны) тану	—	—	(104,393)	(104,393)
Дисконт (сыйлықақы) амортизациясы	—	—	32,209	32,209
Қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі резервтер	—	—	(29,329)	(29,329)
Бағамдық айырма	—	—	(3,867)	(3,867)
2020 жылғы 3	—	—	2,179,480	2,179,480

9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

				(мың теңгемен)
	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Өзге	Барлығы
БАСТАПҚЫ ҚҰНЫ				
2019 жылғы 1 қаңтарда	9,116	267,884	17,377	294,377
Түсімі	–	–	8,208	8,208
Істен шығуы	–	–	(275)	(275)
2019 жылғы 31 желтоқсанда	9,116	267,884	25,310	302,310
Түсімі	–	–	10,143	10,143
Істен шығуы	–	–	(486)	(486)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	9,116	267,884	34,967	311,967
Тозу				
2019 жылғы 1 қаңтарда	–	(5,804)	(7,846)	(13,650)
Тозуды есептеу	–	(5,358)	(3,855)	(9,213)
Істен шығуы	–	–	275	275
2019 жылғы 31 желтоқсанда	–	(11,162)	(11,426)	(22,588)
Тозуды есептеу	–	(5,358)	(5,070)	(10,427)
Істен шығуы	–	–	486	486
2020 жылғы 31 желтоқсанда	–	(16,519)	(16,010)	(32,530)
БАЛАНСТЫҚ ҚҰНЫ				
2019 жылғы 31 желтоқсанда	9,116	256,722	13,884	279,722
2020 жылғы 31 желтоқсанда	9,116	251,364	18,957	279,438

2020 жылғы 31 желтоқсанда пайдалануда қордың бастапқы құны 7,444 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 6,117 мың теңге), тиімді пайдаланудың мерзімі өткен, 100 %-дық амортизация есептелген негізгі құралдары бар.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨТЕУ РЕЗЕРВТЕРІ

а. Резервтер мөлшері

(мың теңгемен)

	ОГПО ВТС	ОГПО ППП	ОСТ	Барлығы	ПА	ОСРНС	Барлығы	РВВ	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарда	5,482,579	233,540	19,935	5,736,054	755,812	265,251	1,021,063	2 000,189	8,757,306
Есептелген жарналар	287,231	19,698	38,700	345,629	20,915	15,993	36,908	–	382,537
Резервтерден төлемдер	–	–	–	–	–	–	–	(25,643)	(25,643)
2019 жылғы 31 желтоқсанда	5,769,810	253,238	58,635	6,081,683	776,727	281,244	1,057,971	1,974,546	9,114,200
Есептелген жарналар	246,533	7,589	21,459	275,582	5,347	503	5,850	435	281,867
Резервтерден төлемдер	(158,948)	(59)	–	(159,008)	–	–	–	(18,389)	(177,397)
Резервтерден төлемдерді өтеу	158,948	59	–	159,008	–	–	–	–	159,008
Инвестициялық кірістер және тұрақсыздық айыбы есебінен резервтерді қалыптастыру, нетто оның ішінде	883,134	38,849	4,656	926,639	120,554	42,831	163,384	315,080	1,405,103
инвестициялық кірістер есебінен оның ішінде:	895,631	39,414	4,740	939,785	122,243	43,438	165,681	319,413	1,424,879
2018Н2 инвестициялық кірістер	423,772	17,998	1,546	443,316	58,545	20,546	79,091	156,010	678,417
Ү2019 инвестициялық кірістер	471,859	21,416	3,194	496,469	63,698	22,892	86,589	163,403	746,462
Ү2018 үшін тұрақсыздық айыбы есебінен*	16	2	1	19	–	–	–	–	19
Қордың Ү2019 үшін комиссиясын шегергенде	(12,513)	(568)	(85)	(13,165)	(1,689)	(607)	(2,296)	(4,333)	(19,795)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	6,899,477	299,675	84,750	7,283,902	902,628	324,578	1,227,206	2,271,672	10,782,780

* Сақтандыру ұйымдарының жарналар төлеу жөніндегі міндеттерін орындамағаны немесе уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбы.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨТЕУ РЕЗЕРВТЕРІ (жалғасы)

Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтерін және зиянды өтеу резервін қалыптастыру бойынша 2020 жыл ішіндегі ақша қозғалысы төменде берілген.

(мың теңгемен)

	Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері, зиянды өтеу резерві	Жарналар бойынша дебиторлық берешек (кем төлеу)	Жарналар бойынша кредиторлық берешек (артық төлеу)	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға	8,757,306	–	14,418	8,771,724
Жарналарды төлеуге арналған төлемдер	382,537	331,945	36,902	368,847
Жарналар бойынша берешекті өтеу		(331,945)	(50,592)	–
Резервтерден түскен төлемдер	(25,643)	–	–	(25,643)
Резервтерден төлемдерді өтеу	–	–	–	–
2019 жылғы 31 желтоқсанда	9,114,200	–	728	9,114,928
Жарналарды төлеуге арналған төлемдер	281,867	–	18,356	300,223
Жарналар бойынша берешекті өтеу		–	–	–
Резервтерден төлемдер	(177,397)	–	–	(177,397)
Резервтерден төлемдерді өтеу	159,008	–	–	159,008
Инвестициялық кірістер және тұрақсыздық айыбы есебінен резервтерді қалыптастыру, нетто	1,405,103	–	–	1,405,103
2019 жылғы 31 желтоқсанда	10,782,780	–	19,085	10,801,865

б. Резервтер қаражатын және меншікті капитал қаражатын бөлек есепке алу

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сақтандыру және сақтандыру қызметі, бағалы қағаздар нарығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2018 жылғы 2 шілдедегі № 166-VI Қазақстан Республикасының Заңымен енгізілген Қор туралы заңға түзетулерге сәйкес Қор резервтер қаражатының және меншікті капитал қаражатының бөлек есебін, оның ішінде көрсетілген резервтер мен меншікті капитал қаражатының қаражатын инвестициялаудан кірістердің (залалдардың) бөлек есебін жүргізуге және қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан алынған кірісті, оларды толықтыруға (осы кірістен Қордың ықтимал комиссиясын шегергенде). Аталған түзетулер енгізілгенге дейін қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан алынған табыс 2007-2018 жылдар ішінде жыл сайын қордың резервтік капиталын толықтыруға толығымен бағытталды.

2019 жылғы 5 қарашада Қор акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысы Қордың 2018 жылғы екінші жартыжылдықтағы және 2019 жылғы қор резервтерін қалыптастыруға бағытталған инвестициялық кіріс сомаларын есептеуді жүргізуге сәйкес әдістемені бекітті. Әдістеме 2020 жылғы қарашада ҚҰБ болып табылатын уәкілетті органмен келісілді. Есептеу нәтижелері сондай-ақ 2020 жылғы мамырда қордың бірыңғай инвестициялық портфелін жеке басқарылатын төрт дербес инвестициялық портфельге («үш резерв плюс өзіндік капитал») бөлу үшін пайдаланылды.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨТЕУ РЕЗЕРВТЕРІ (жалғасы)

Көрсетілген есептеулердің нәтижелері бойынша қор акционерлерінің 2020 жылғы 23 шілдедегі жылдық жалпы жиналысының шешімі негізінде оның бөлінбеген кірісін тиісінше азайта отырып (жабылмаған залалдың ұлғаюымен), Қордың Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтерінің қаражатын және зиянды өтеу резервін инвестициялаудан алынған жалпы мөлшері 1,424,879 мың теңге кірісі Қор резервтерін қалыптастыруға жіберілді:

- 2018 жылдың екінші жартыжылдығына (2018h2) – 678,417 мың теңге
- 2019 жылы (Y2019) – 746,462 мың теңге

Сонымен қатар, жиналыс аталған кірістен Қор комиссиясын 19,795 мың теңге мөлшерінде ұстап қалу туралы шешім қабылдады (көрсетілген кірістің 2019 жылғы инфляцияға түзетілген 7.5%). Бұдан басқа, жиналыс қор 2018 жылы сақтандыру ұйымдарынан жарналар төлеу жөніндегі міндеттерін орындамағаны немесе уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбы ретінде алған 19 мың теңгені Қордың резервтерін қалыптастыруға жіберу туралы шешім қабылдады. Қордың резервтерін қалыптастырудың бұл әдісі оның есеп саясатында қарастырылған.

2020 жылғы мамырда орындалған Қордың бірыңғай инвестициялық портфелін төрт дербес инвестициялық портфельге бөлу қорға қор резервтерінің қаражатын және оның меншікті капиталының қаражатын инвестициялаудан түскен кірістерді (залалдарды) бөлек есепке алуға көшуге мүмкіндік берді. Қордың есеп саясатына сәйкес жыл ішінде оның резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер (залалдар) Қордың бөлінбеген кірісінің (жабылмаған залал) құрамында есепке алынады, содан кейін Қор акционерлерінің жалпы жиналысының шешіміне сәйкес Қор резервтерін ұлғайтуға немесе азайтуға жіберіледі. Бұл тәртіпті Қор Қазақстан Республикасының Қор туралы, Акционерлік қоғамдар туралы заңнамасы, Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасындағы сәйкессіздіктерді барынша азайту мақсатында белгілеген.

Тиісінше, 2020 жылдың соңына Қордың жалпы 441,020 мың теңге мөлшеріндегі бөлінбеген кірісі қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан осы жылғы кірістерді қамтиды.

(мың теңгемен)

	2020
Қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер	
РГСВ КОС	709,474
РГСВ КСЖ	143,035
РВВ	212,249
Барлығы	1,064,757
Қордың меншікті капиталының қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер	504,041
Жиыны	1,568,798
Өзге кірістер	9,518
Операциялық шығыстар	(276,323)
Табыс салығы бойынша жұмсалған шығыстар	(32,773)
Жыл ішіндегі таза табыс	1,269,219
2020 жылға дейінгі кезеңде өтелмеген шығын, 31.12.2020 ж.	(828,199)
оның ішінде:	
2020 жылға дейінгі кезеңде жабылмаған шығын, 31.12.2019 ж.	(847,994)
Қордың инвестициялық кірістерден Y2019 үшін комиссиясы	19,795
Жыл соңындағы бөлінбеген кіріс	441,020

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨТЕУ РЕЗЕРВТЕРІ (жалғасы)

с. Резервтер қаражатын инвестициялаудан болған кірістер (залалдар)

Қор резервтерінің қаражатын осы резервтер арасында инвестициялаудан кірістерді (залалдарды) дұрыс бөлу үшін Қор инвестициялық кірістер (залалдар) ретінде мыналарды ескереді:

- пайыздық кірістер
- бағамдық айырмадан түскен кірістер (залалдар);
- қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар, қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бұрын қалыптастырылған бағалау резервтерін (провизияларды) қалпына келтіруден түсетін кірістер

Осындай тәсіл Қордың меншікті активтерін (Қордың меншікті капиталының қаражатын) инвестициялаудан кірістерді (залалдарды) есепке алу үшін қолданылады.

Төменде 2020 жылға қор резервтерінің қаражатын және оның меншікті капиталының қаражатын инвестициялаудан кірістердің (шығындардың) құрылымы берілген. 2019 жылғы салыстырмалы деректер қор резервтерінің қаражаты және оның меншікті капиталының қаражаты бөлінісінде мұндай деректердің болмауына байланысты келтірілмейді, өйткені, жоғарыда айтылғандай, Қордың бірыңғай инвестициялық портфелін төрт дербес инвестициялық портфельге бөлу 2020 жылғы мамырда орындалған болатын.

(мың теңгемен)

	Пайыздық кірістер	Бағамдық айырма	Күтілетін кредиттік шығындар, нетто	Барлығы
РГСВ КОС	578,574	129,756	1,143	709,474
РГСВ КСЖ	60,967	81,448	620	143,035
РВВ	208,560	—	3,688	212,249
Барлығы	848,101	211,204	5,452	1,064,757
Меншікті активтер	399,305	58,727	46,009	504,041
ЖИЫНЫ	1,247,406	269,931	51,460	1,568,798

д. Резервтердің есептік мөлшері

Жоғарыда келтірілген қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан кірістерді (залалдарды) есепке алу тәртібінің ерекшелігінен (Қордың бөлінбеген кірісінің (жабылмаған залалының) құрамында) қор резервтерінің есептік және есептік мөлшерлерін ажырату қажет. Қордың қаржылық есептілігінде «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері» бабы бойынша келтірілетін қор резервтерінің мөлшері есептік болып табылады. Қор резервтерінің есептік мөлшері қор акционерлерінің жалпы жиналысының осы кірістерді (залалдарды) қор резервтерін ұлғайтуға немесе азайтуға жіберу туралы шешімі қабылданғанға дейін Қордың бөлінбеген кірісінің (жабылмаған залалдың) құрамында көрсетілетін қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан кірістердің (залалдардың) шамасына есепке алудан ерекшеленеді.

10. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІНЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨТЕУ РЕЗЕРВТЕРІ (жалғасы)

Төменде Қор акционерлерінің жалпы жиналысы осындай шешім қабылдаған жағдайда 2020 жылғы 31 желтоқсанға арналған қор резервтерінің есептік мөлшері келтірілген (Қордың 2020 жылға арналған комиссиясын есепке алмағанда, оның мөлшері де қор акционерлерінің жалпы жиналысының шешімімен бекітілуге жатады).

	(мың теңгемен)		
	Есептік өлшемі	Ү2020 үшін инвестициялық табыс	Есептелген мөлшері
РГСВ КОС	7,283,902	709,474	7,993,375
РГСВ КСЖ	1,227,206	143,035	1,370,241
РВВ	2,271,672	212,249	2,483,921
Барлығы	10,782,780	1,064,757	11,847,537
Анықтама үшін			
Бөлінбеген кіріс (жабылмаған шығын)	441,020	(1,064,757)	(623,737)
Оның ішінде			
меншікті капитал қаражаты есебінен	(828,199)	204,462	(623,737)

Есепті күннен кейін Қор акционерлерінің жылдық жалпы жиналысының шешімдерін орындау нәтижелері бойынша Қордың бөлінбеген кірісі азаяды, ал сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері мен зиянды өтеу резерві 1,064,757 мың теңгеге, яғни 2020 жылға қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түсетін кіріс мөлшеріне ұлғайтылады.

Төменде Қор өз акционерлерінің жалпы жиналысының қарауына енгізуге ниетті 2020 жылға арналған оның комиссиясының Қор жасаған есептері келтірілген. Осы кестеде Қор акционерлерінің жалпы жиналысының қор резервтерінің қаражатын Қордың резервтерін ұлғайтуға инвестициялаудан түсетін кірістерді бағыттау туралы және Қордың 2020 жылға арналған комиссиясының мөлшерін бекіту туралы шешімдері қабылданған жағдайда 2020 жылғы 31 желтоқсанға арналған қор резервтерінің есептік мөлшері келтірілген.

	Ү2020 үшін инвестициялық табыс		(егер өзгесі көрсетілмесе мың теңге)		
	Табыстылық, жылдық %	Қор Комиссиясы	Есептік өлшемі А	Есептік өлшемі В	
РГСВ КОС	10,62	15,620	7,993,375	7,977,756	
РГСВ КСЖ	12,52	4,301	1,370,241	1,365,940	
РВВ	10,00	3,976	2,483,921	2,479,945	
Барлығы	10,70	23,897	11,847,537	11,823,640	

* Есеп айырысу мөлшері – қор акционерлерінің жалпы жиналысы шешім қабылдаған жағдайда 2020 жылғы 31 желтоқсанға арналған қор резервінің есеп айырысу мөлшері. Қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістерді Қор резервтерін ұлғайтуға бағыттау туралы. А есептік мөлшері – Қордың 2020 жылға арналған комиссиясын есептемегенде. В есептік мөлшері – Қордың 2020 жылға арналған комиссиясы ұсталғаннан кейін.

Қордың комиссиясын алуы Қор туралы Заңмен реттеледі, оның 18-бабы 1-тармағының 7) тармақшасына сәйкес Қор «жыл сайынғы аудит нәтижелері бойынша комиссиялық сыйақы алуға құқылы, оның шекті шамасы қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан алынған инвестициялық кірістің жеті жарым пайызынан аспауға тиіс». Бұл ретте ҚҰБ Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы № 199 қаулысымен бекітілген комиссиялық сыйақы алу қағидаларының 3-тармағы Қор комиссиясы нақты кірістілік пен инфляция деңгейі арасындағы айырмадан есептелуі тиіс деп белгілейді.

11. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	(мың теңгемен)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Директорлар кеңесінің қызметкерлеріне және мүшелеріне төлемдер бойынша міндеттемелер	343	1,999
Демалыстар резертері	4,786	2,917
Сауда кредиторлық берешек	851	1,070
Барлығы	5,980	5,986*
Алынған аванстар	19,085	728
Өзге кредиторлық берешек	10,903	12,097
ЖИЫНЫ	35,968	18,811

* Қордың 2019 жылғы жылдық қаржылық есептілігінде қате жазылған: аралық жиынтық сомасы 5,986 мың теңге «кредиторлық берешек құрамындағы қаржы құралдары» жолында көрсетілген.

Қор СТКЖ қатысушыларынан жарналардың есептелген сомасынан артық алынған соманы, сондай-ақ СТКЖ қатысушылары мерзімінен бұрын төлеген жарналар сомасын аванс ретінде ескереді. Қордың өзге кредиторлық берешегі оның әлі көрсетілмеген (ішінара көрсетілген) қызметтерді – аудиторлық және консультациялық қызметтерді, Қор қызметін автоматтандыру жөніндегі, Қордың интернет-ресурсын әзірлеу және сүйемелдеу жөніндегі қызметтерді берушілер алдындағы міндеттемелерін білдіреді.

2021 жылдың соңында Қордың ең ірі кредиторы «Номад Иншуранс «Сақтандыру компанияс» АҚ болып табылады, ол 2020 жылдың төртінші тоқсанында 18,839 мың теңге сомасында міндетті жарналарды мерзімінен бұрын төлеген.

12. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

а. Акциялар мен акционерлер

Қор туралы Заңға сәйкес Қордың акционерлері тек СТКЖ және ҚҰБ қатысушылары бола алады. 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төмендегі кестеде көрсетілгендей, Қордың акционерлері СТКЖ -ға 27 (25) қатысушы болды.

(мың теңге)

	31.12.2020 ж.		31.12.2019 ж.	
	акция	жиыны %	акций	жиыны %
«Халық» сақтандыру компаниясы Қазақстан Халық банкінің еншілес ұйым» АҚ	4,969	9.938	4,969	9.938
«Standard Life» Өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	3,971	7.942	3,971	7.942
"Basel" сақтандыру компаниясы" АҚ (бұрынғы "Kaspi Страхование" АҚ)	3,399	6.798	3,399	6.798
«Мұнай сақтандыру компаниясы» АҚ	3,313	6.626	3,313	6.626
«Виктория» сақтандыру компаниясы АҚ	1,662	3.324	1,662	3.324
«Астық сақтандыру компаниясы» АҚ	1,652	3.304	1,652	3.304
«Amanat» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,652	3.304	1,652	3.304
«АСКО» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,652	3.304	1,652	3.304
«Лондон-Алматы сақтандыру компаниясы» АҚ	1,652	3.304	1,652	3.304
«Номад Иншуранс» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,651	3.302	1,651	3.302
«Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,642	3.284	1,642	3.284
«Коммекс-Өмір» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,152	2.304	1,652	3.304
«Сентрас Иншуранс» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,152	2.304	1,652	3.304
«Kompetenz» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,152	2.304	1,652	3.304
«Халық-Life» өмірді сақтандыру бойынша Қазақстан Халық банкінің еншілес компаниясы» АҚ	1,010	2.020	1,010	2.020
«ИНТЕРТИЧ» Қазақстандық денсаулық сақтау және медициналық сақтандыру корпорациясы» АҚ	1,001	2.002	1,001	2.002
«KM Life» өмірді сақтандыру компаниясы АҚ	1,000	2.000	1	0.002
«Freedom Finance Life» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	5	0.010
«Nomad Life» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	1	0.002
«Мемлекеттік аннуитеттік компания» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	10	0.020
«Сентрас Коммекс Life» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	–	–
«Jýsan Garant» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	1	0.002
«Sinoasia B&R» сақтандыру компаниясы» АҚ (Синоазия БиЭндАр)"	1,000	2.000	–	–
«Қазахмыс» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	199	0.398
«Freedom Finance Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ	1,000	2.000	50	0.100
«ТрансОйл» сақтандыру компаниясы» АҚ	200	0.400	200	0.400
«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	10	0.020	10	0.020
Барлығы айналымда	41,892	83.784	34,659	69.318
Сатып алынған акциялар	8,108	16.216	15,341	30.682
Жиыны	50,000	100.000	50,000	100.000

12. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ (жалғасы)

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сақтандыру және сақтандыру қызметі, бағалы қағаздар нарығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2018 жылғы 2 шілдедегі № 166-VI Қазақстан Республикасының Заңымен енгізілген қор туралы заңға түзетулерге сәйкес Қордың бір акционеріне тиесілі болуы мүмкін акцияларының саны (ҚҰБ қоспағанда) 1000 данадан кем болмауға және Қордың орналастырылған акцияларының жалпы санының 10 пайызынан аспауға тиіс. Осы талапқа сәйкес келмейтін қор акционерлерінде бар сәйкессіздіктерді жою үшін 2021 жылғы шілдеге дейін (көрсетілген түзетулер қолданысқа енгізілген күнге дейін бір жыл өткенге дейін) мерзім болады.

Қор туралы Заңға сәйкес сақтандыру ұйымы кепілдік берілген сақтандыру түрлері бойынша қызметін тоқтатқан жағдайда, ол Қордың өзіне тиесілі акцияларын оларды Қордың басқа акционерлеріне сату жолымен иеліктен шығаруды жүзеге асыруға міндетті. Қор акционерлері осы акцияларды сатып алудан бас тартқан кезде Қор оларды сатып алу кезінде акциялардың құнын айқындау әдістемесіне сәйкес айқындалатын баға бойынша сатып алуға міндетті. Қордың қолданыстағы ішкі құжаты «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ акцияларды сатып алған кезде олардың құнын айқындау әдістемесі" 2008 жылғы желтоқсанда Қор акционерлерінің жалпы жиналысында бекітілді. Осы құжатқа сәйкес, 2011 жылғы қыркүйекте оған енгізілген өзгерістерді ескере отырып, Қордың акцияларын сатып алу олардың баланстық құны бойынша, бірақ номиналды құнынан жоғары емес (1,000 теңге) жүзеге асырылады. 2010-2019 жылдары Қор өз акционерлерінен жалпы сомасы 190,300 мың теңгеге 15,341 акция сатып алды, оның ішінде 2020 жылы Қор жалпы сомасы 168,232 мың теңгеге 23,259 теңге орналастыру бағасы бойынша 7,233 акция сатты.

Қордың бұрын сатып алған акцияларын сатуы, басқа факторлармен бірге, 2020 жыл ішінде:

- ор акционерлерінің саны 25-тен 27-ге дейін өсті
- «өмірді сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асыратын сақтандыру ұйымдарының үлесі Қордың дауыс беретін акцияларының жалпы санында 14.4% -дан 23.8% -ға дейін өсті, ал «жалпы сақтандыру» саласында қызметін жүзеге асыратын сақтандыру ұйымдарының үлесі тиісінше 85.6% -дан 76.2% -ға дейін төмендеді.
- әрқайсысы заңмен талап етілетін 1,000 акцияға ие Қор акционерлерінің саны тоғыздан екіге дейін азайды

b. Дивидендтер

Қор туралы Заңға сәйкес Қор коммерциялық емес ұйым болып табылады. Тиісінше, оның акциялары бойынша дивидендтер төлеу көзделмеген және жүзеге асырылмайды.

13. РЕЗЕРВТІК КАПИТАЛ

Бастапқыда «Қордың шығындарын жабуға арналған резерв» деп аталған қордың резервтік капиталы бастапқыда 2004 жылы, оған 2003 жылғы Қордың 790 мың теңге сомасындағы таза кірісі жіберілген кезде қалыптастырылды. Төменде Қордың жалғыз акционері мен Қор акционерлерінің жалпы жиналысының шешімдеріне сәйкес Қордың 2003-2017 жылдардағы таза кірісі есебінен оның резервтік капиталын қалыптастыру туралы ақпарат берілген. Көрсетілген жылдар ішінде Қордың резервтік капиталына Қордың меншікті капиталының қаражатын инвестициялау есебінен де, оның резервтерінің қаражатын инвестициялау есебінен де қалыптасқан өткен қаржы жылындағы Қордың бүкіл таза кірісі жіберілді.

(мың теңге)

Жыл	Сом	Жыл	Сом
2004	790	2011	41,761
2005	4,245	2012	54,863
2005 (түзету *)	(14,049)	2013	69,881
2006	3,390	2014	162,036
2007	5,950	2015	238,154
2007 (түзету *)	(1,453)	2016	3,070,945
2008	17,695	2017	562,796
2008 (түзету *)	(4,222)	2018	727,379
2009	53,142	2019	—
2010	62,085	2020	—
Барлығы 2004–2010	127,573	Барлығы 2011–2020	4,927,815
Жиыны 2004–2020	5,055,388		

* Өткен қаржы жылындағы таза кірісті түзету.

Қордың резервтік капиталының болуы алғаш рет 2009 жылы жаңа редакцияда бекітілген Қор жарғысында «резервтік капитал Қордың қаржы-шаруашылық қызметі нәтижесінде туындайтын шығындарды жабу үшін пайдаланылады» деген норма түрінде бекітілді. Кейіннен «резервтік капитал» бабы 2011 жылы жаңа редакцияда бекітілген және 2019 жылғы 17 шілдеге дейін қолданыста болған, Қор акционерлерінің жалпы жиналысы оның жарғысын Қордың резервтік капиталы туралы айтылмайтын жаңа редакцияда бекіткен Қордың жарғысына көшті.

2020 жылғы қаңтарда Директорлар кеңесі Қордың «резервтік капитал және меншікті капитал⁶, есебінен кепілдік төлемдерді жүзеге асыру тәртібі туралы ереже» жаңа ішкі құжатын бекітті, онда Қордың резервтік капиталы 2018 жылғы 1 шілдеде⁷, басталуымен аяқталған кезеңдер үшін қалыптастырылуға жатады және одан әрі қалыптастырылуға жатпайды деген ереже бекітілді. Көрсетілген күннен бастап қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер (залалдар) Қор туралы жаңартылған заңда талап етілгендей, қор резервтерін қалыптастыруға жіберілуіне жатады.

⁶ 2018 жылғы 15 шілдеде «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сақтандыру және сақтандыру қызметі, бағалы қағаздар нарығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2018 жылғы 2 шілдедегі № 166-VI Қазақстан Республикасының Заңы күшіне енгенін және Қордың айына бір рет қаржылық есептілікті жасайтынын ескере отырып, қор резервтерінің қаражатын және оның меншікті капиталының қаражатын бөлек есепке алуға көшу күні.

⁷ Бұрын Қордың резервтік капиталын қалыптастыру және пайдалану тәртібін реттейтін ішкі құжаты болмаған.

13. РЕЗЕРВТІК КАПИТАЛ (жалғасы)

Бұл ретте Қордың 2018 жылғы қаржылық есептілігі қаралған, Қор акционерлерінің 2019 жылы өткізілген жылдық жалпы жиналысы Қордың 2018 жылдың бірінші жартысында пайда болған таза кірісі есебінен резервтік капиталды қалыптастыру туралы шешім қабылдамады және тұтастай алғанда Қордың 2018 жылдың қорытындысы бойынша залалды алғанын ескере отырып, Қордың 2018 жылғы таза табысын (залалын) бөлмеу туралы шешім қабылдады. 2020 жылы өткізілген, Қордың 2019 жылғы қаржылық есептілігі қаралған қор акционерлерінің келесі жылдық жалпы жиналысы Қордың резервтік капиталын 2018 жылғы бірінші жартыжылдықтағы инвестициялық кірісі есебінен қалыптастырмау туралы шешім қабылдады, Дегенмен, жоғарыда айтылғандай, мұндай мүмкіндік резервтік капитал туралы жаңадан бекітілген ережеде көзделген болатын.

2020 жылғы шілдеде Қор акционерлерінің жылдық жалпы жиналысы Қордың жарғысына резервтік капиталы бар екенін көрсету мақсатында «Қоғамның резервтік капиталы» деген жаңа бапты енгізу туралы шешім қабылдады. Осы бапқа сәйкес Қордың резервтік капиталы сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері жеткіліксіз болған кезде Қордың меншікті капиталы есебінен кепілдік және соған ұқсас төлемдерді Қор туралы Заңға сәйкес жүзеге асыру үшін пайдаланылады; Қордың резервтік капиталы оның меншікті капиталының құрамына кіреді, ал Қордың резервтік капиталы қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер Қордың операциялық және күрделі шығыстарын қаржыландыру үшін пайдаланылады; Қордың резервтік капиталын қалыптастыру және пайдалану тәртібі, сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері жеткіліксіз болған кезде Қордың меншікті капиталы есебінен кепілдік және соларға ұқсас төлемдерді жүзеге асыру тәртібі, осындай төлемдерді жүзеге асыру үшін пайдаланылған Қордың меншікті капиталын өтеу тәртібі Директорлар кеңесінің шешімдерімен бекітілетін Қордың ішкі құжаттарында айқындалады.

2020 жылғы 31 желтоқсанда резервтік капиталдың мөлшері 5,055,388 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 5,055,388 мың теңге). Жоғарыда айтылғандай, резервтік капитал туралы жаңадан бекітілген ережеге сәйкес 2018 жылғы 1 шілдеден кейін Қордың резервтік капиталын қалыптастыру тоқтатылды.

14. ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІН ҚАЙТА БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ОСЫНДАЙ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАРҒА АРНАЛҒАН РЕЗЕРВТЕР

a. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау резерві.

(мың теңге)

	ҚҚМ облигациялары	Корпоративтік облигациялар	ҚҰБ қысқа мерзімді ноталары	Барлығы
2019 жылғы 1 қаңтарда	(90,475)	(7,724)	(4,159)	(102,358)
Әділ құнның таза өзгеруі	90,475	12,029	4,159	106,663
2019 жылғы 31 желтоқсанда	–	4,305	–	4,305
Әділ құнның таза өзгеруі	–	(29,274)	–	(29,274)
Әділ құнның таза өзгеруі	–	(24,969)	–	(24,969)

b. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша шығындарға арналған резерв

(мың теңге)

	ҚҚМ облигациялары	Корпоративтік облигациялар	ҚҰБ қысқа мерзімді ноталары	Барлығы
2019 жылғы 1 қаңтарда	6,654	(1,281)	–	5,373
Қаржы активтерінің құнсыздануын қалпына келтіру	(6,654)	9,221	–	2,567
2019 жылғы 31 желтоқсанда	–	7,940	–	7,940
Қаржы активтерінің құнсыздануы	–	(6,876)	–	(6,876)
2020 жылғы 31 желтоқсанда	–	1,064	–	1,064

* 2019 жылы Қор Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарын басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің құрамында ескерді. Осы қаржылық есептіліктің 7 және 8-ескертпелерін де қараңыз.

c. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі

(мың теңге)

	2020	2019
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау резервінің өзгеруі	(29,274)	106,663
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша шығындарға резервтің өзгеруі	(6,876)	2,567
ЖИЫНЫ	(36,149)	109,230

15. ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР

Банк депозиттері бойынша сыйақы	60,594	332,527
Кері репо операциялары бойынша кірістер	73,380	91,207
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер	928,740	492,762
Амортизацияланған құнымен көрсетілетін қаржы активтері бойынша барлық пайыздық кірістер	1,062,714	916,496
Әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер	184,691	51,576
(мың теңге)		
	2020	2019
өзге жиынтық кіріс арқылы		
ЖИЫНЫ	1,247,406	968,072

16. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА КІРІС (ЗАЛАЛ)

	(мың теңге)	
	2020	2019
Ақша және оның баламалары	1,021	4,799
Банк депозиттері	344,014	(14,192)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	(31,232)	—
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	(43,872)	—
ЖИЫНЫ	269,931	(9,393)

17. АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫНАН БОЛҒАН ЗАЛАЛДАРДЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ

	(мың теңге)	
	2020	2019
Ақша және оның баламаларының құнсыздануынан	(733)	—
оның ішінде:		
құнсызданудан болған залалдар*	(787)	—
құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру**	54	—
Банк депозиттерінің құнсыздануынан	28,103	29,617
оның ішінде:		
құнсызданудан болған залалдар*	(4,504)	(157,375)
құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру**	32,607	186,992
Өзге қаржы активтерінің құнсыздануынан	24,195	(19,887)
оның ішінде:		
құнсызданудан болған залалдар*	(1,081)	(19,887)
құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру**	25,276	—
Өзге активтердің құнсыздануынан	(105)	4,663
оның ішінде:		
құнсызданудан болған залалдар*	(105)	—
құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру**	—	4,663
ЖИЫНЫ	51,460	14,393

* Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыстар.

** Қаржы активтері бойынша болжамды кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (провизияларды) қалпына келтіруден түскен кірістер.

Қордың «Qazaq Banki» АҚ және «Астана Банкі» АҚ-ның тарату комиссияларына қоятын талаптарын білдіретін дебиторлық берешек өзге құнсызданатын активтер болып табылады/

18. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

	(мың теңге)	
	2020	2019
Қор қызметкерлерінің жалақысы және өзге төлемдері	152,215	88,516
Қордың Директорлар кеңесі мүшелеріне берілген сыйақылар	24,190	20,509
Табыс салығынан түскен басқа салықтар	20,571	15,471
Кәсіби қызметтер*	24,603	22,887
оның ішінде:		
қайталанатын	22,407	20,587
бір реттік	2,196	2,300
Тозу және амортизация	10,600	9,247
Банктік және брокерлік қызмет көрсету	7,391	6,619
оның ішінде:		
банктік қызмет көрсету	883	1,933
брокерлік қызмет көрсету	6,508	4,686
Әкімшілік шығыстар	5,972	2,351
Көлік шығыстары	3,628	3,009
Коммуналдық қызметтер	1,884	1,451
Сақтандыру	1,827	427
Телекоммуникациялық қызметтер	1,011	551
Іссапар шығыстары	—	466
Өкілдік шығыстар	—	64
Өзге	1,998	4,974
Бюджетке төленген айыппұлдар, өсімақылар	20,432	870
ЖИЫНЫ	276,323	177,412

* Қайталанатын кәсіби қызметтер – Қор үнемі сатып алатын қызметтер, мысалы, аудиторлық және кеңес беру, аударма, бағдарламалық қамтамасыз етуді сүйемелдеу, үй-жайларды жинау және қорғау бойынша. Бір жолғы кәсіби қызметтер – Қор оларға қажеттіліктердің туындауына байланысты тұрақты емес негізде сатып алатын қызметтер, мысалы, нотариалдық, заңдық, бағалау.

Бюджетке төленген ірі айыппұл

2020 жылдың күзінде Алматы қаласы Бостандық ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы қорға қатысты 2020 жылғы 11 қыркүйектегі №003122 әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы шығарды. Әкімшілік жаза Қордың 2018 салық жылы үшін іс жүзінде есептелген корпоративтік табыс салығының осы салық кезеңі ішінде есептелген аванстық төлемдер сомасынан 20 пайыздан асуына жол беруге байланысты қолданылды, атап айтқанда: Қордың 2018 жылғы есептелген аванстық төлемдерінің сомасы 0 теңгені, ал 2018 жылғы декларация бойынша есептелген корпоративтік табыс салығының сомасы 101,148,080 теңгені құрады. Жол берілген асып кету Қазақстан Республикасының «Салық және бюджетке төленетін өзге міндетті төлемдер туралы» Кодексінің (Салық кодексі) 305-бабын бұзу болып табылды және Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 278-бабының 3-тармағына сәйкес «Салық және бюджетке төленетін өзге міндетті төлемдер сомаларын кеміту» Қорға нақты салықтың асып кету сомасының 20% мөлшерінде айыппұл түрінде әкімшілік жаза қолдануға әкеп соқты, ол 20,229,616 теңгені (101,148,080 × 20%) құрады.

18. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Жол берілген асып кету Қордың 2018 жылғы жылдық қаржылық есептілігін жасау кезінде 2018 жылдың екінші жартысы үшін қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түсетін есептік кіріске сәйкес келетін сома Қордың резервтерін оның кірістерінің баптарында осы соманы көрсетпей және 2018 жылға аванстық төлемдерді есептеу кезінде осы соманы ескермей толықтыруға бағытталғанының салдары болып табылды. Қор 45,036,000 теңге сомасында корпоративтік табыс салығы бойынша артық төлемді есепке жатқызу жолымен көрсетілген айыппұлға байланысты туындаған залалды барынша азайтты.

Қор қазіргі уақытта осындай әкімшілік жаза қолдану тәуекелі Қордың жаңа есеп саясатында бекітілген тәсілдің (Қордың Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 29 мамырдағы шешімімен бекітілген) арқасында толығымен жойылды деп санайды, оған сәйкес резервтер қаражатын инвестициялаудан алынған кірістер (залалдар) Қордың кірістері (залалдары) құрамында есепке алынуға жатады және Қор акционерлерінің жалпы жиналысының тиісті шешімі негізінде қаржы жылы өткеннен кейін ғана резервтерді толықтыруға жіберіледі. 2018 жылдың екінші жартысындағы Қордың инвестициялық кірістері есебінен Қордың резервтерін толықтыру бойынша жоғарыда аталған жазбалар Қордың 2019 жылғы жылдық қаржылық есептілігін жасау кезінде осы кірістердің сомасын Қор кірістерінің баптарында көрсетпей түзетпе жасалынды.

19. ТАБЫС САЛЫҒЫ

а. Табыс салығы бойынша шығыстар

Қордың корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарының негізгі құрамдас бөліктері төменде келтірілген.

	(мың теңгемен)	
	2020	2019
Корпоративтік табыс салығы (ағымдағы кезең)	29,383	43,917
Уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және қалпына келуі	3,391	5,202
Табыс салығы бойынша шығыстар	32,773	49,119

Салық заңнамасында белгіленген мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі Қордың бухгалтерлік кірісіне қолданылатын корпоративтік табыс салығының мөлшерін және Қордың табыс салығын оның тиімді ставкасы бойынша төлеу жөніндегі шығыстарын салыстыру төменде келтіріледі.

	(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)	
	2020	2019
Салық салынғанға дейінгі кіріс	1,301,993	803,436
Табыс салығының қолданылатын мөлшерлемесі, %	20,0	20,0
Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы	260,399	160,687
Салық салынбайтын пайыздық кіріс	(222,686)	(44,520)
Қаржы активтерінің құнсыздану резерві	(10,292)	(2,879)
Салық салу мақсатында қабылданбайтын өзге де кірістер (шығыстар)	5,353	(64,169)
Табыс салығы бойынша шығыстар	32,773	49,119
Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі, %	2,5	6,1

б. Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың қаржылық жағдайы туралы есепте көрсетілген кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің сомасы былайша қалыптасты.

	(мың теңгемен)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Қызметкерлердің демалысы бойынша резерв	956	583
Аудит шығыстарына арналған резерв	2,173	2,417
Персоналды сыйақылау жөніндегі резерв	—	—
Барлығы кейінге қалдырылған салық активтері	3,129	3,000
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(16,450)	(12,930)
Кейінге қалдырылған барлық салық міндеттемелері	(16,450)	(12,930)
ЖИЫНЫ	(13,321)	(9,930)

19. ТАБЫС САЛЫҒЫ (жалғасы)

Төменде 2019 және 2020 жылдардағы Қордың қаржылық есептілігіндегі кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің қозғалысы келтірілген.

	(мың теңгемен)	
	2020	2019
1 қаңтарда	(9,930)	(4,728)
Шығыстарға жатқызылды	(3,391)	(5,202)
31 желтоқсанда	(13,321)	(9,930)

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

а. Шолу

Қор активтерін инвестициялау (жалпы)

Қордың инвестициялық саясаты Директорлар кеңесі 2019 жылғы қазанда бекіткен «инвестициялық стратегия» қорының ішкі құжатында айқындалған және Қордың активтерін Қазақстан Республикасының өтімділігі жоғары мемлекеттік бағалы қағаздарына және ҚҰБ мен жоғары кредиттік рейтингтері бар екінші деңгейдегі банктердегі қысқа және орта мерзімді салымдарға инвестициялау есебінен қамтамасыз етілетін кредиттік тәуекелді барынша азайтуға бағытталған. Қор активтерін инвестициялау шарттары мен тәртібіне қойылатын талаптар Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен регламенттелген:

- Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2008 жылғы 2 қазандағы № 148 қаулысымен бекітілген «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамының активтерін инвестициялау жөніндегі Нұсқаулық (бұдан әрі – **№ 148 нұсқаулық**).
- ҚҰБ Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы № 199 қаулысымен бекітілген Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері және зиянды өтеу резерві есебінен сатып алуға рұқсат етілген қаржы құралдарының тізбесі (бұдан әрі – **№199 тізбесі**).

№148 нұсқаулыққа сәйкес Қор өзінің жиынтық мөлшерінің кемінде 80% мөлшеріндегі активтерін мынадай қаржы құралдарына орналастырады.

Қаржы құралы	Кредиттік рейтинг	Шектеулер
ҚҰБ салымдары Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар	Талап етілмейді BB- төмен емес - немесе kzBB төмен емес	Шектеусіз Бір банкке Қор активтері жиынтық мөлшерінің 10%- нан аспайды (оның Қор алдындағы барлық міндеттемелері бойынша), Банктің меншікті капиталы мөлшерінің 25%-нан аспайды
Шетелдік банктердің еншілес банктері болып табылатын Қазақстан Республикасының резидент банктеріндегі салымдар	A- төмен емес	Бір банкке Қор активтері жиынтық мөлшерінің 10%- нан аспайды (оның Қор алдындағы барлық міндеттемелері бойынша), Банктің меншікті капиталы мөлшерінің 25%-нан аспайды
ХҚК және ҚҰБ шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары	Талап етілмейді	Шектеусіз

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

№148 нұсқаулыққа сәйкес Қор өз активтерін мынадай қаржы құралдарына орналастыруға құқылы.

Қаржы құралы	Кредиттік рейтинг	Шектеулер
Қазақстан Республикасы заңды тұлғаларының облигациялары	BB төмен емес	Бір эмитентке Қор активтері жиынтық мөлшерінің 10%-нан аспайды, бір шығарылым көлемінің 25%-нан аспайды, эмитенттің меншікті капиталы мөлшерінің 25%-нан аспайды
Қазақстан Республикасынан басқа өзге мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар	A- төмен емес	Қор активтері жиынтық мөлшерінің 10%-нан аспайды (осы қағаздармен кері репо операцияларын ескере отырып)
«Кері репо» операциялары	Тағайындалмайды	Қор активтері жиынтық мөлшерінің 10%-нан аспайды

Кредиттік рейтингтер Standard&Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша айқындалады. Қор сондай-ақ Moody's Investors Service және Fitch Ratings агенттіктері берген рейтингтік бағаларды, сондай-ақ, Standard & Poor' s ұлттық шәкілі бойынша рейтингтік бағаларды таниды.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтерінің қаражатын және зиянды өтеу резервін инвестициялау

Қор 2020 жылғы мамырда Қордың резервтерінің қаражатын және оның меншікті капиталының қаражатын бөлек есепке алуға көшу, Қордың әрбір жеке резервіне және оның меншікті капиталына сәйкес келетін жекелеген инвестициялық портфельдерді қалыптастыру жөніндегі жұмыстар аяқталғаннан кейін № 199 тізбенің шарттары мен талаптарын сақтауға практикалық мүмкіндік алды.

№199 тізбеге сәйкес Қор өз резервтерінің қаражатын жиынтық мөлшердің кемінде 80% мөлшерінде мынадай қаржы құралдарына орналастырады.

Қаржы құралы	Кредиттік рейтинг	Шектеулер
ҚҰБ салымдары	Талап етілмейді	Шектеусіз
Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар (күмәнді борыштар бойынша резервті шегергендегі негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомасын ескере отырып)	BB- төмен емес - немесе kzBB төмен емес	Бір банкке Қор резервтері жиынтық мөлшерінің 20%-нан аспайды (оның Қор алдындағы барлық міндеттемелері бойынша)
Шетелдік банктердің еншілес банктері болып табылатын Қазақстан Республикасының резидент банктеріндегі салымдар (күмәнді борыштар бойынша резервті шегергендегі негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомасын ескере отырып)	A- төмен емес	Бір банкке Қор резервтері жиынтық мөлшерінің 20%-нан аспайды (оның Қор алдындағы барлық міндеттемелері бойынша)
ХҚҚ және ҚҰБ шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары	Талап етілмейді	Шектеусіз
Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алуды жүзеге асыратын заңды тұлға шығарған, акцияларының 100% ҚҰБ-ға тиесілі борыштық бағалы қағаздар, сондай-ақ Қазақстан Республикасы	Талап етілмейді	Бір шығарылым көлемінің 25% аспайды
Үкіметінің кепілдігімен шығарылған бағалы қағаздар Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған және қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын Қор биржасының ресми тізіміне енгізілген борыштық бағалы қағаздар (күмәнді борыштар бойынша резервті шегергендегі негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомасын ескере отырып)	Талап етілмейді	Бір шығарылым көлемінің 25% аспайды

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

№199 тізбеге сәйкес Қор өз резервтерінің қаражатын мынадай қаржы құралдарына орналастыруға құқылы.

Қаржы құралы	Кредиттік рейтинг	Шектеулер
Қазақстан Республикасы заңды тұлғаларының борыштық бағалы қағаздары (күмәнді борыштар бойынша резервті шегергендегі негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомасын ескере отырып)	BB төмен емес	Бір эмитентке арналған Қор резервтері жиынтық мөлшерінің 20%-нан аспайды (осы қағаздармен кері репо операцияларын ескере отырып), бір шығарылым көлемінің 25%-нан аспайды.
Қазақстан Республикасынан басқа өзге мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар	A- төмен емес	Қор резервтері жиынтық мөлшерінің 10%-нан аспайды (осы қағаздармен кері репо операцияларын ескере отырып), бір шығарылым көлемінің 25%-нан аспайды.
«Кері репо» операциялары	Тағайындалмайды	Қор резервтері жиынтық мөлшерінің 10%-нан аспайды

Кредиттік рейтингтер Standard&Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша айқындалады. Қор сондай-ақ Moody's Investors Service және Fitch Ratings агенттіктері берген рейтингтік бағаларды, сондай-ақ, Standard & Poor's ұлттық шәкілі бойынша рейтингтік бағаларды таниды.

№199 тізбе резервтер қаражаты есебінен сатып алынатын қаржы құралдарын мынадай валюталық әртараптандыруды талап етеді.

- шетел валютасындағы қаржы құралдарына резервтердің жиынтық мөлшерінің 20%-нан аспайды
- ұлттық валютадағы қаржы құралдарына резервтердің жиынтық мөлшерінің 80%-нан аспайды

Қаржылық тәуекелдер

Қаржы құралдарын пайдалану Қорды тәуекелдің мынадай түрлеріне ұшыратады:

- кредиттік тәуекел
- нарықтық тәуекел
- өтімділікті жоғалту тәуекелі

Қор басқармасы тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыруға және осы жүйенің жұмыс істеуін қадағалауға толық жауапты болады.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Қор ұшырайтын тәуекелдерді анықтау және талдау, тәуекелдің жол берілетін шекті мәндерін және бақылаудың тиісті тетіктерін белгілеу мақсатында, сондай-ақ тәуекелдерді мониторингтеу және белгіленген шектеулерді сақтау үшін әзірленді. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйелері нарықтық жағдайлар мен Қор қызметінің өзгеруіне байланысты өзгерістер енгізу қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Қор барлық қызметкерлер өздерінің рөлдері мен міндеттерін түсінетін жүйелі және тиімді бақылау жүйесін құру мақсатында оқыту мен басқарудың стандарттары мен рәсімдерін белгілейді. Аталған ережелер Қордың Директорлар кеңесі 2020 жылғы желтоқсанда бекіткен және Қор туралы заңда талап етілгендей, уәкілетті органмен келісілген «тәуекелдерді басқару саясаты» қорының ішкі құжатында бекітілген.

Қор басқармасы Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттары мен рәсімдерінің сақталуын қадағалауды жүзеге асырады және қор ұшырайтын тәуекелдерге қатысты тәуекелдерді басқару жүйесінің барабарлығын талдайды.

Қадағалап ден қою шаралары

2020 жыл ішінде Қорға уәкілетті орган Қордың инвестициялық қызметіне қатысты қадағалап ден қою шараларын екі рет қолданды.

1. 2020 жылғы 26 мамырдағы № 02-3-35/558 хатымен уәкілетті орган 2020 жылғы 01 наурыздағы жағдай бойынша Қор активтерін ҚҰБ, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктіндегі салымдарға және Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына жиынтық орналастыру 79.51%, яғни №148 нұсқаулықта талап етілетін 80.00%-дан аз болуына байланысты қорға қадағалап ден қоюдың ұсынымдық шарасын қолданғаны туралы хабарлады. Бұл ретте Қор № 199 тізбеде белгіленген ұқсас талапты бұзды, өйткені қордың инвестициялық портфелінің құрамына акцияларының 100% ҚҰБ-ға тиесілі және кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алуды жүзеге асыратын ұйым – «Қазақстандық орнықтылық қоры» АҚ облигациялары кіреді. Қорға сатып алуға рұқсат етілген қаржы құралдарының түрлері бөлігінде № 148 Нұсқаулық пен № 199 тізбе арасындағы коллизияны, сондай-ақ көрсетілген бұзушылықты уақтылы жоюды ескере отырып, оның Қордың қаржылық жағдайына әсері бейтарап деп бағаланады.

Қосымша уәкілетті орган сол хатта 2020 жылғы 1 наурыздағы және 1 сәуірдегі жағдай бойынша Қор резервтері есебінен сатып алынған шетел валютасындағы қаржы құралдарының үлесі бойынша 20 пайыздық лимиттен асқанын хабарлады. Бұл ретте уәкілетті орган көрсетілген лимиттің сақталуын тексеру кезінде шетел валютасында номинирленген, оның ішінде Қордың меншікті активтері есебінен сатып алынған барлық қаржы құралдарын ескерді. Бұзушылық 2020 жылғы мамырда орындалған Қордың бірыңғай инвестициялық портфелін төрт дербес инвестициялық портфельге бөлу нәтижелері бойынша жойылды, оның барысында валюталық қаржы құралдары Қордың меншікті активтері есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельдің құрамына қайта бөлінді.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

- 2020 жылғы 8 желтоқсандағы № 03-5-15/1266 хатпен уәкілетті орган 2020 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша Қор активтерінің ҚҰБ, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкілеріндегі салымдарға және Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына жиынтық орналастырылуы № 148 нұсқаулықта талап етілетін 77.60%, яғни 80.00%-дан аз болуына байланысты жазбаша нұсқама түрінде қадағалап ден қою шараларын қолдану туралы Қорға хабардар етті. Бұл бұзушылық Қордың инвестициялық комитетінің 2020 жылғы 28 қазандағы № 47 инвестициялық шешімін орындау үшін Қор сатып алған ХҚК халықаралық облигацияларын (ISIN – XS1120709669) жеткізуді кешіктіру нәтижесінде туындады. Аталған облигацияларды жеткізу кезінде бұзушылық 2020 жылғы 13 қарашада жойылды. Бұл ретте олар бойынша купондық кіріс мәміле жасалған күннен бастап (2020 жылғы 29 қазан) қордың пайдасына есептелді. Осы бұзушылықтың техникалық сипатын ескере отырып, оның Қордың қаржылық жағдайына әсері бейтарап деп бағаланады.

б. Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары және әділ құны

	(мың теңгемен)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР		
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері оның ішінде:	14,283,255	13,776,726
ақша және оның баламалары	532,523	1,348,126
оның ішінде:		
кері репо операциялары бойынша талаптар	442,936	1,326,252
ағымдағы банктік шоттардағы ақша	46,033	19,129
(ақшаның құнсыздану резервін шегергенде)		
брокерлік шоттардағы ақша	43,555	2,745
(ақшаның құнсыздану резервін шегергенде)		
банк депозиттері	1,378,870	3,161,001
(банктік депозиттердегі ақшаның құнсыздану резервін шегергенде)		
амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	12,371,862	9,267,599
(қаржы активтерінің құнсыздану резервін шегергенде)		
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	2,179,480	974,401
Барлығы	16,462,735	14,751,127
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	10,782,780	9,114,200
Сауда және өзге де кредиторлық берешек*	5,980	5,986
Барлығы	10,788,760	9,120,186
АЙЫРМА	5,673,975	5,630,941

* Алынған және өзге де кредиторлық берешектің аванстарын есепке алынбаған. Осы қаржылық есептілікке 11-ескертпені қараңыз.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

с. Кредиттік тәуекел

Қор кредиттік тәуекелді шарт бойынша Қорға қатысты қарыз алушы (борышкер) немесе контрагент болып табылатын тұлғаның Қор алдындағы өз міндеттемесін орындамауы, толық және/немесе уақтылы орындамауы салдарынан қаржылық шығындардың туындау тәуекелі ретінде айқындайды. Бұл тәуекел, негізінен, қордағы ақшамен және оның баламаларымен, банктік депозиттермен, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерімен және дебиторлық берешекпен байланысты. Қордың кредиттік тәуекелге ұшырауы негізінен әрбір контрагенттің жеке сипаттамаларына байланысты болады.

Қордың қаржы активтерінің баланстық құны оның төменде берілген кредиттік тәуекелге барынша ұшырағыштығын білдіреді.

	(мың теңгемен)	
	31.12.2020 ж.	31.12.2019 ж.
Ақша және оның баламалары*	532,523	1,348,126
Банк депозиттері*	1,378,870	3,161,001
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	12,371,862	9,267,599
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	2,179,480	974,401
ЖИЫНЫ	16,462,735	14,751,127

* Құнсыздану бойынша резервтерді шегергенде.

Төменде Қордың қаржы активтерін кредиттік рейтингтер бойынша жіктеу берілген.

	(мың теңгемен)			
	≥BB-	≥B+, <BB-	Кредиттік рейтинг берілмеген	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанда				
Ақша және оның баламалары*	1,327,106**	18,251	2,769	1,348,126
Банк депозиттері*	1,348,846	1,812,155	—	3,161,001
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	9,267,599	—	—	9,267,599
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	974,401	—	—	974,401
ЖИЫНЫ	12,917,952	1,830,406	2,769	14,751,127
2020 жылғы 31 желтоқсанда				
Ақша және оның баламалары*	461,817	27,152	43,555	532,523
Банк депозиттері*	6,931	1,371,939	—	1,378,870
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	12,371,862	—	—	12,371,862
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	2,179,480	—	—	2,179,480
ЖИЫНЫ	15,020,090	1,399,090	43,555	16,462,735

* Құнсыздану бойынша резервтерді шегергенде.

** Қордың 2019 жылғы жылдық қаржылық есептілігінде қате жазылған: "1,327,106" орнына "1,327,105" деп көрсетілген.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қор тоқсан сайын ағымдағы кезеңнің шығыстары есебінен өзінің қаржылық активтері мен дебиторлық берешегі бойынша күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервтерін (проевизияларды) қалыптастырады..

Күтілетін кредиттік шығындарды тану және осыған байланысты өзге де іс-әрекеттерді орындау тәртібі Қордың есеп саясатының міндетті және ажырамас құрамдас бөлігі болып табылатын «күтілетін кредиттік шығындарды тану қағидалары» қорының ішкі құжатымен айқындалады.

Төменде олар бойынша берешектің пайда болу мерзімдері бөлінісінде Қордың қаржылық активтері берілген.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	барлығы	≤90 күн ККЗ*, %	құнсыздану	барлығы	>90 күн ККЗ*, %	құнсыздану	барлығы	Жиыны ККЗ*, %	құнсыздану
2019 жылғы 31 желтоқсанда									
Ақша және оның баламалары	1,348,126	—	—	—	—	—	1,348,126	—	—
Банк депозиттері	3,202,612	1,30	41,611	—	—	—	3,202,612	1,30	41,611
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	9,284,919	0,19	17,320	—	—	—	9,284,919	0,19	17,320
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	974,401	—	—	—	—	—	974,401	—	—
ЖИЫНЫ	14,810,058	0,40	58,931	—	—	—	14,810,058	0,40	58,931
2020 жылғы 31 желтоқсанда									
Ақша және оның баламалары	533,256	0,14	733	—	—	—	533,256	0,14	733
Банк депозиттері	1,392,378	0,97	13,508	—	—	—	1,392,378	0,97	13,508
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	12,371,862	—	—	—	—	—	12,371,862	—	—
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	2,179,480	0,05	1,064	—	—	—	2,179,480	0,05	1,064
ЖИЫНЫ	16,476,976	0,09	15,305	—	—	—	16,476,976	0,09	15,305

* Күтілетін несиелік шығындар.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Жоғарыда келтірілген кестелерде дебиторлық берешек бойынша несиелік тәуекел туралы ақпарат жоқ, өйткені Қор бұл тәуекелді дебиторлық берешектің аз мөлшеріне байланысты маңызды емес деп санайды.

d. Нарықтық тәуекел

Қор нарықтық тәуекелді қор активтері есебінен сатып алынған немесе сатып алуға болжанатын қаржы құралдарының әділ құнының төмендеуі салдарынан қаржылық шығындардың туындау тәуекелі ретінде айқындайды.

Нарықтық тәуекел тәуекелдердің үш түрін қамтиды – баға, пайыздық және валюталық.

Баға тәуекелі

Қор баға нарықтық тәуекелін (баға тәуекелі) қор активтері есебінен сатып алынған немесе сатып алу болжанатын қаржы құралдарының нарықтық бағаларының қолайсыз өзгеруі салдарынан қаржылық шығындардың туындау тәуекелі ретінде айқындайды.

Қор инвестициялық қызметтен басқа өзінің өзге қызметі бөлігінде баға тәуекеліне ұшырамайды, өйткені ол коммерциялық емес ұйым болып табылады, тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді өткізумен айналыспайды.

Пайыздық тәуекел

Қор пайыздық нарықтық тәуекелді (пайыздық тәуекелді) қор активтері есебінен сатып алынған немесе сатып алуға болжанатын қаржы құралдары бойынша сыйақы ставкаларының қолайсыз өзгеруі салдарынан қаржылық шығындардың туындау тәуекелі ретінде айқындайды.

2020 жылдың соңында Қордың инвестициялық портфельдерінде өзгермелі пайыздық мөлшерлемелері бар қаржы құралдары жоқ және тиісінше ол пайыздық тәуекелге ұшырамайды.

Валюталық тәуекел

Қор валюталық нарықтық тәуекелді (валюталық тәуекелді) қор активтері есебінен сатып алынған немесе сатып алуға болжанатын қаржы құралдары номинирленген валюта бағамының қолайсыз өзгеруі салдарынан қаржылық шығындардың туындау тәуекелі ретінде айқындайды.

Қордың функционалдық валютасынан (теңге) өзгеше валютада көрсетілген операцияларды жүзеге асыру кезінде қор валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін.

Қордың валюталық тәуекелге ұшырағыштығы төменде көрсетілген. Теңгемен номинацияланған қаржы құралдары валюталық тәуекелге ұшырамайды және жиынтық сомаларды салыстыру үшін кестеге енгізілген.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

	(мың теңгемен)		
	Номинациялау валютасы KZT	USD	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанда			
Ақша және оның баламалары*	1,329,788	18,338	1,348,126
Банк депозиттері*	582,600	2,578,401	3,161,001
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	9,267,599	—	9,267,599
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	974,401	—	974,401
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	(9,114,200)	—	(9,114,200)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	(5,986)	—	(5,986)
ИТОГО	3,034,202	2,596,739	5,630,941
2020 жылғы 31 желтоқсанда			
Ақша және оның баламалары*	467,043	65,480	532,523
Банк депозиттері*	6,931	1,371,939	1,378,870
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*	11,116,107	1,255,755	12,371,862
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,978,504	200,976	2,179,480
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	(10,782,780)	—	(10,782,780)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	(5,980)	—	(5,980)
ЖИЫНЫ	2,779,825	2,894,150	5,673,975

* Құнсыздану бойынша резервтерді шегергенде.

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңге бағамының АҚШ долларына қатысты 20%-ға әлсіреуі (нығаюы) салық салудан кейінгі кірістің 578,830 мың теңгеге (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 415,478 мың теңге) ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деп болжайды.

е. Өтімділікті жоғалту тәуекелі

Қор өтімділікті жоғалту тәуекелін осы міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақшаның жеткіліксіздігі салдарынан Қордың өзге тұлғалар алдындағы өз міндеттемелерін орындамау, толық емес және/немесе уақтылы орындамау тәуекелі ретінде айқындайды. Өтімділік тәуекелі Қордың ағымдағы банктік шоттарында ақшаның болмауы немесе жеткіліксіз болуы нәтижесінде де, сондай-ақ Қордың өзіне тиесілі активтерді олардың әділ құны бойынша жылдам сатуға қабілетсіздігі не контрагенттің Қор алдындағы өзінің шарттық міндеттемелерін өтеуге қабілетсіздігі нәтижесінде, сондай-ақ Қордың міндеттемелері бойынша төлемдер мерзімдерінің күтілгеннен ерте басталуы немесе Қордың күткен ақша ағындарын генерациялауға қабілетсіздігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

	(мың теңгемен)						
	≤1	>1, ≤3	Ай >3, ≤12	>1, ≤5	Жыл >5	Мерзімі анықталмаған	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанда							
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР							
Пайыздық кірістер есептелетін қаржы активтері оның ішінде	2,444,739	2,088,934	7,901,472	2,013,388	280,720	–	14,729,253
кері репо операциясы	1,326,252	–	–	–	–	–	1,326,252
банк депозиттері	–	1,853,766	1,307,235	–	–	–	3,161,001
амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,118,487	235,168	6,097,442	1,535,782	280,720	–	9,267,599
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	–	496,795	477,606	–	–	974,401
Ақша және оның баламалары	21,874	–	–	–	–	–	21,874
ЖИЫНЫ	2,466,613	2,088,934	7,901,472	2,013,388	280,720	–	14,751,127
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	–	–	–	–	–	9,114,200	9,114,200
Сауда және өзге кредиторлық берешек*	5,986	–	–	–	–	–	5,986
ЖИЫНЫ	5,986	–	–	–	–	9,114,200	9,120,186
Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер арасындағы айырма	2,460,627	2,088,934	7,901,472	2,013,388	280,720	(9,114,200)	5,630,941
Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер арасындағы айырма, кумулятивті	2,460,627	4,549,561	12,451,033	14,464,421	14,745,141	5,630,941	5,630,941

* Алынған және өзге кредиторлық берешектің аванстары есепке алынбаған. Осы қаржылық есептілікке 11-ескертпені қараңыз.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

	(мың теңгемен)						
	≤1	>1, ≤3	Ай >3, ≤12	>1, ≤5	Жыл >5	Мерзімі анықталмаған	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанда							
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР							
Пайыздық кірістер есептелетін қаржы активтері	654,029	3,219,109	2,696,677	9,522,613	280,720	–	16,373,148
оның ішінде							
кері репо операциясы	442,936	–	–	–	–	–	442,936
банк депозиттері	6,931	1,371,939	–	–	–	–	1,378,870
амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	204,162	1,847,170	1,911,238	8,128,572	280,720	–	12,371,862
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	–	785,439	1,394,041	–	–	2,179,480
Ақша және оның баламалары	89,588	–	–	–	–	–	89,588
ЖИЫНЫ	743,617	3,219,109	2,696,677	9,522,613	280,720	–	16,462,735
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтері	–	–	–	–	–	10,782,780	10,782,780
Сауда және өзге кредиторлық берешек*	851	4,786	343	–	–	–	5,980
ЖИЫНЫ	851	4,786	343	–	–	10,782,780	10,788,760
Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер арасындағы айырма	742,766	3,214,323	2,696,334	9,522,613	280,720	(10,782,780)	5,673,975
Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер арасындағы айырма, кумулятивті	742,766	3,957,088	6,653,423	16,176,036	16,456,755	5,673,975	5,673,975

* Алынған және өзге кредиторлық берешектің аванстары есепке алынбаған. Осы қаржылық есептілікке 11-ескертпені қараңыз.

20. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қор өтімділікті жоғалту тәуекелдігін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары және өзінің инвестициялық стратегиясының ережелері негізінде басқарады. Қорда инвестициялық комитет құрылды, ол Қордың активтерін – меншікті (Қордың меншікті капиталының қаражатын), сондай-ақ оның резервтерінің қаражатын инвестициялау бойынша алқалы түрде шешімдер қабылдайды. Қордың инвестициялық комитеті өз шешімдерін қабылдау кезінде кредиттік және нарықтық тәуекелдерді қоса алғанда, барлық тәуекелдерді ескеруге, өтімділік, кірістілік, қайтарымдылық тұрғысынан Қордың инвестициялық портфелінің оңтайлы құрылымын қалыптастыруға міндетті. Қордың инвестициялық портфельдерінің құрамына кіретін қаржы құралдары негізінен мемлекеттік бағалы қағаздармен ұсынылғанын ескере отырып. Қор талап етілетін өтімділікті кез келген қажетті мерзімде қамтамасыз етуге қабілетті.

Қор өзінің сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру және зиянды өтеу резервтерін бағалау міндеттемесі ретінде таниды, өйткені осы резервтерден төлемдердің мөлшері мен мерзімдерін дұрыс бағалау мүмкін емес.

Қор туралы Заңға сәйкес Қор – сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері жеткіліксіз болған жағдайда – СГСВ қатысушыларының төтенше жарналарын тартады, ал олар жеткіліксіз болған жағдайда өзінің меншікті капиталын заңнамада көзделген тәртіппен пайдаланады. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтері және Қордың меншікті капиталы жеткіліксіз болған кезде ол ҚҰБ, Қазақстан Республикасының Үкіметінен және өзге ұйымдардан қарыздар тартуға құқылы.

Қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдері

Алдыңғы беттердегі кестелерде есепті күн мен Қордың қаржылық міндеттемелерін өтеудің келісімшарттық күндері арасындағы кезеңдердің ұзақтығына негізделген оларды өтеу мерзімдері бөлінісінде Қордың қаржылық міндеттемелері келтірілген. Кестеде ұсынылған сауда және өзге кредиторлық берешек алынған аванстарды және қаржы құралы болып табылмайтын міндетті жарналар бойынша (СГСВ қатысушыларымен міндетті жарналарды алдын ала төлеу) СГСВ қатысушыларының артық төлемін қамтымайды.

f. Капиталды басқару

Қордың капиталын басқаруға қатысты оның негізгі мақсаттары Қазақстан Республикасы заңнамасының Қордың жарғылық капиталының құрамы мен құрылымына, Қордың меншікті капиталын қалыптастыру тәртібіне қойылатын талаптарын сақтау, сондай-ақ Қордың қызметін үздіксіз негізде қамтамасыз ету болып табылады.

21. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ӘЛЕУЕТТІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

а. Қазақстанда салық салу бойынша шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудің белгісіздігі

Қорға оның салық міндеттемелеріне қатысты белгісіздіктер әсер етеді. Қазақстанның салық заңнамасы мен салық практикасы үздіксіз жетілдіру жағдайында, демек, өзгерістерге және ретроспективті түрде қолданылуы мүмкін түрлі түсіндірулерге ұшыраған.

Қордың қызметіне қатысты басшылықтың салық заңнамасын түсіндіруі салық органдарының түсіндірмесімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде Қордың мәмілелері мен операцияларына салық органдары дауласуы мүмкін, бұл өз кезегінде Қордың қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етуі мүмкін қордан қосымша салықтарды, өсімпұлдар мен айыппұлдарды өндіріп алуға әкелуі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдарының тиісті салық кезеңі өткеннен кейін бес жыл ішінде салықтарды қосымша есептеуге құқығы бар. Салық заңнамасында айқындалған жағдайларда бұл мерзім үш жылға ұзартылуы мүмкін.

Мүмкін болатын қосымша салық міндеттемелері

Қор басшылығы Қазақстанда қолданылатын салық заңнамасының талаптарын, сондай-ақ Қордың қызметіне әсер ететін жасалған шарттардың салық талаптарын орындайды деп есептейді, демек, онда ешқандай қосымша салық міндеттемелері туындамайды. Алайда, жоғарыда айтылған себептерге байланысты тиісті салық органдарының келісім-шарт ережелері мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіндіруі мүмкін қаупі сақталады.

Нәтижесінде Қордың қосымша салық міндеттемелері болуы мүмкін. Алайда жоғарыда көрсетілген бірқатар белгісіздіктер салдарынан жоғарыда сипатталған қандай да бір әлеуетті қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезінде Қор басшылығына, егер олар орын алса, салық міндеттемелерінің қаржылық әсерін, сондай-ақ төлем үшін Қор жауапты болуы мүмкін өсімпұлдар мен айыппұлдарды бағалау орынсыз болып табылады.

б. Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу кезеңінде және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген нысандары, әдетте, Қазақстанда қолжетімсіз. Бар сақтандыру өтемі елеулі шығындар туындаған жағдайда толық өтемақыны қамтамасыз етпейді.

21. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ӘЛЕУЕТТІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

с. Сот талап-арыздары

Қордың әдеттегі қызметі тәртібімен оған қатысты кепілдік төлемдерге байланысты және негізінен мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру ұйымдары жасаған зиян мөлшерін есептеумен кредиторлардың келіспеуіне байланысты сот талап-арыздары қозғалуы мүмкін. 2020 жылы сондай-ақ жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу жөніндегі төлемдерге байланысты талап қоюларды алу жағдайлары болды, бірақ қор талап қоюшымен татуласу келісімін жасасқан және оған төлем жасауды жүзеге асырған бір жағдайды қоспағанда, талап қоюшы құқық қорғау органдарынан қор төлем жасауды жүзеге асыратын оқиға фактісін растайтын құжатты ұсынғаннан кейін мұндай талап қоюларды соттар қанағаттандырмады. Қор басшылығы осындай талап қою немесе талап қою нәтижесінде туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болған жағдайда, Қордың қаржылық жағдайы мен нәтижелеріне әсер ететін қолайсыз материалдық салдарларға әкеп соқпайды деп есептейді.

Өзінің әдеттегі қызметінен тыс уақытта Қор 2019 және 2020 жылдары алдыңғы құрамдағы Қор Басқармасының жұмысына байланысты сот ісін қозғады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қор кез келгенінің сомасы 5,000 мың теңгеден асатын қандай да бір елеулі сот талқылауларына тартылған жоқ.

22. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР

а. Қордың негізгі басшыларына берілген сыйақы

Төменде операциялық шығыстар құрамындағы жалақы бойынша шығыстарды қоса алғанда, Қордың негізгі басшылары (лауазымды адамдары) алған сыйақылар берілген (осы қаржылық есептілікке 17-ескертпені қараңыз).

	(мың теңгемен)	
	2020	2019
Қордың Директорлар кеңесі мүшелеріне берілген сыйақылар		
Қордың Директорлар кеңесі мүшелеріне берілген сыйақылар	24,190	20,509
Барлығы	24,190	20,509
Қордың Басқарма мүшелеріне берілген сыйақылар		
Лауазымдық жалақы	58,893	42,830
Демалыс	2,985	1,197
Сыйлық	28,153	2,220
Жәрдемақы	—	2,620
Компенсации за неиспользованные отпуска	—	3,186
Барлығы	90,032	52,053
ЖИЫНЫ	114,222	72,562

б. Байланысты тараптармен жасалған операциялар

	(тыс. тенге)	
	2020	2019
Байланысты тараптардан сатып алу	3,357	(166)
Байланысты тараптарға берілген берешек	102	(44)

Қор туралы Заңға сәйкес Қор коммерциялық емес ұйым болып табылады. Тиісінше, «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қордың аффилиирленген тұлғалары жоқ, осы қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін Қор өзінің байланысты тараптары ретінде таниды:

- Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы және өзге де мүшелері, Қор Басқармасының мүшелері (Қордың Басқарма төрағасын қоса алғанда), Қордың бас бухгалтері Қор туралы Заңға сәйкес Қордың басшы қызметкерлері болып табылады
- Қордың Директорлар кеңесі мүшелерінің жұмыс берушілері болып табылатын ұйымдар
- ірі акционерлері (қатысушылары) және/немесе лауазымды тұлғалары Қор Басқармасының мүшелері (Қор басқармасының төрағасын қоса алғанда), Қордың бас бухгалтері болып табылатын ұйымдар.

с. Байланысты тараптармен жасалған операциялардың шарттары

Байланысты тараптармен операциялардың баға белгілеуі операцияның сипатына қарай тұрақты негізде айқындалады.

23. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Есепті күннен кейінгі кезеңде Қордың өзінің қаржы-шаруашылық қызметінде осы қаржылық есептілікке түзетулерді талап ететін елеулі оқиғалары болған жоқ.

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап «Салық және бюджетке төленетін өзге міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының кодексіне (Салық кодексі) және «Салық және бюджетке төленетін өзге міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі (Салық кодексі) қолданысқа енгізу туралы «Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2020 жылғы 10 желтоқсандағы № 382-VI Қазақстан Республикасының Заңы қолданысқа енгізілді. Осы Заңға сәйкес Салық кодексінің 241-бабы 1-тармағының 26) тармақшасымен толықтырылды, оған сәйкес Қордың резервтерінің қаражатын сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервтерін және зиянды өтеу резервін қаржыландырудан алынған кірістер Қордың жылдық жиынтық табысынан алып тасталуға тиіс. Бұл ретте осы Заң аталған тармақшаның 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетінін белгілейді.

Қор көрсетілген салық жеңілдігін оның тұжырымдамасы Қор қызметінің практикасын ескермегендіктен әлі пайдаланған жоқ: Қордың есепке алу саясаты қаржы жылы ішінде Қор резервтерінің қаражатын инвестициялаудан түскен кірістер (залалдар) оның бөлінбеген пайдасының (бөлінбеген залал) құрамында Қордың кірістері ретінде есепке алынатынын, ал қаржы жылы аяқталғаннан кейін акционерлердің жылдық жалпы жиналысының осындай бағыт туралы арнайы шешімі негізінде көрсетілген резервтерді ұлғайтуға немесе азайтуға бағытталатынын көздейді.

Қор көрсетілген салықтық жеңілдікті пайдалану Қазақстан Республикасының Қор туралы, Акционерлік қоғамдар туралы заңнамасы, Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасындағы қазіргі сәйкессіздіктерді тереңдетпейтіндей етіп қалай пайдалану керектігін белсенді зерделейді.

Қор басшылығының атынан

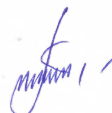
Басқарма Төрағасы

А. Джолдасбеков

Бас бухгалтер

А. Пичитаева